

T. PANDUR JUDIT

Nona

szavakból szőtt sorsok

történetek a jelenből

T. Pandur Judit - Nona

T. PANDUR JUDIT

NONA

- szavakból szőtt sorsok -

/történetek a jelenből/

T. Pandur Judit - Nona

ISBN 978-963-12-7316-8

2016 [ePUB]

Szerkesztette és a
borítót a szerző fotója alapján tervezte:
Dittrich Panka

T. Pandur Judit - Nona

Tartalomjegyzék

<u>A hazugság ára</u>	5
<u>A csaló</u>	15
<u>Nona</u>	21
<u>Beavatás</u>	26
<u>Mindörökké külváros</u>	34
<u>Nőgyűlölet</u>	40
<u>Az illat</u>	44
<u>A legolcsóbb urna</u>	55
<u>Rémálom</u>	58
<u>Macskabölcső</u>	70

A hazugság ára

A téli éjszaka keményen tartotta magát, a hajnalnak még az ígérete sem látszott. A sötétséget csak az éjszaka esett hó fehér takarójának sejtelmes csillogása és az utcalámpák tompított világításának fénykörei enyhítették. Az égbolt alacsonynak és feketének látszott.

Hajnali négy óra volt, aludt a város. Az utcákon egy lélek sem járt, az úttesteken sem közelben, sem távolban nem látszott jármű. Az autók még hatalmas hókupacokként álltak a járdaszegélyek mellett.

Az egyik mellékutcából magányosan haladó, apró, fiatal, női alak fordult ki a Sugárútra, a sötét sarkon egy pillanatig tétovázott, végignézett az autók árnyékolta kihalt járdán, a mély kapuboltozatok sötéten ásító torkán, aztán átlábalt a havon, és a valamennyire megvilágított, üres úttest kellős közepén indult el a városközpont felé.

A felülről sugárzó lámpafény mélyárnyékot vetett arcának gödreire és gömbölyű álla alá, kihangsúlyozva keskeny, hosszú orrát. Amennyire csak tudta, szedte a lábát a vastag hóban, néha egy kicsit lassított, egy percre megállt, hallgatózott. Összehúzott szemmel a csendet fülelte, amit időnként megtört egy furcsa, kattogó hang.

- Jaj, ez a karácsony! Ezek a hajnali kelések... Hiába, ez az időszak nekünk, akik a hal-nagykereskedésben dolgozunk, rengeteg munkával jár. Talán nem is kellett volna az éjszaka hazajönnöm. Már éjfél is elmúlt, mire hazaindulhattam, és már mehetek is vissza.

Talán az első, szolgálati villamost sikerül elcsípnem az András körútnál... – morfondírozott magában Angéla, az úttest közepén taposva a havat. Közben elérte a Corvin teret, ahol a közlekedési lámpák éjszakai üzemmódban, sárgán villogtak, azt mutatva, hogy mehet mindenki a saját belátása szerint. Körülnézett, aztán átvágott a kihalt téren.

- Csak tudnám, mi kattoghat egyre erősebben? Olyan rossz hallgatni! Sehol senki, csak ez a kísérteties kattogás...

Remélem sikerül beérnem ötre, mert a vidéki vevők nem ismernek irgalmat, ilyenkor. – Azzal még jobban nekiiramodott.

Csak a Nagyszínháznál állt meg egy percre, felnézett egy hunyorgó ostorlámpára, ami hangosan kattant egyet-egyet ahányszor kialudt, majd egy pillanatra megint felvillant a fénye. Ezt hallotta már messziről. Fél öt volt, amikor az András körúthoz ért. Itt a villamosmegállóban már álldogált néhány ember. A távolból, a sínek között közeledett, a sötétben egyre nőtt egy villamos lámpája. Angéla beállt a fázósan toporgó várakozók közé. Ő nem fázott, kimelegedett a gyaloglásban. Összemarkolta és kissé meglebbentette a nyakához tapadó, sötét, fényes, egyenes szálú haját, majd a többiek után fellépett a villamosra.

A villamoson kicsit lehunyta a szemét, az utóbbi egy hétben összesen két éjszakára valót sem aludt. A villamos csikorogva zötykölődött a fagyos síneken. Amikor a folyóhoz értek, leszállt, és átfutott az üres úttesten.

Befordulva a Pipacs utcába, igyekezett az éjjel-nappal nyitva levő kocsmá előtt gyorsan átszaladni. Így is utolérte néhány kásás, részeg hangon elmotyogott mocskos ajánlat. Bekanyarodott a Halas utcába, ami máris tele volt furgonokkal, kisteherautókkal. A tömény halszagot, ami az utcában terjengett, már észre sem vette, néhány év alatt ezt is meg lehet szokni.

Ránézett az órájára: háromnegyed öt.

Amikor odaért az üzlet ajtajához, amíg előkereste a kulcsát, sötét árnyékok váltak el a faltól, nyíltak a gépkocsiajtók, emberek kászálódtak ki belőlük, s néhányan futva igyekeztek a kocsmá felől. Mire kinyitotta a lakatot, egy nagyobb csoportosulás vette körül.

A munkások segítettek neki feltolni a nehéz vasrácsot. Az ajtóban megfordult, ránézett a férfiakra, akik őt várták és megszólalt:

- Tudják a rendet! Először a vidékiek, aztán a többiek érkezési sorrendben. - A háta mögött felhangzott a megszokott kórus:

- No de Angélcška! - Ő azonban átsietett a hideg, nedves, halszagú, nagy üzlethelyiségen, be az irodába. Ott meggyújtotta a mennyezeti neont, bekapcsolta a gázkonvektort, majd levette a télikabátját és belebújt egy báránybőr mellénybe. Kis tétovázás után egy villanyhőszugárzót is bekapcsolt.

Aztán kinyitotta a pénztárfülke ajtaját, majd a páncélszekrényt, elővette a váltópénzt tartalmazó nagy vaskazettát belőle, majd bezárta. Kinyitotta a pénztárfülkében az íróasztal fém fiókját, beletette a kazettát, kikészítette a tollat, pecsétet, bekapcsolta a számológépet és odafordult a tolóablakhoz.

Az ablak előtt már ott állt az első vevő, akinek a hatalmas betonkádakból az élőhalat már kimérték nagy vesszőkosarakba a munkások, és lemászták. Angéla kiállította a szállítólevelet, és odaadta a vevőnek. Aki aláírt, lepecsételt minden oldalt, igazolva, hogy az árut átvette. Elvitte az egyik példányt a szállítólevélből, aztán már jött is a soron következő vevő.

Az éjszakai bár minden asztala foglalt volt. A levegőt szinte kiszorította a teremből a magasban gomolygó cigarettafüst, a kitöltött italok, az arcvizek, illatszerek illata, és a mélyben lüktető zene.

A földig érő, vörös selyemterítővel borított, parányi, kerek asztalokon barackszínű, selyemernyős kislámpák szelíd fényei adták a hangulatvilágítást.

A sötétlila fotelekben ülő közönség szinte teljesen férfiakkól állt. Mind a picike színpadon táncoló lányt bámulták, akinek az arca még a festék alatt is telt és bársonyos volt, a szája kicsi és gömbölyű, hosszú haja pedig - már amennyi előttűnt belőle a művirágok és a csillogó kövek közül - vörösen izzva göndörödött. A flitterekkel kivarrt sárga selyem bikini, amit tökéletes alakján viselt, a reflektorfényben úgy ragyogott, akár a nap. Még jobban vonzotta a férfiszemeket, mint a halvány bőre, amit szabadon hagyott. Ibolyakék szemét igazóan villogtatta a közönség felé.

A legtöbb csábító pillantását a színpad melletti asztalnál ülő fiatal férfi kapta. A férfi vizenyős, kék, dülledt szemei szinte rátapadtak a lányra. Hatalmas, széles szája folyton nyitva volt, felfedve rendetlenül nőtt, ritkás fogait, a sarkában folyamatosan egy nyálcsepp csillogott. A homloka olyan alacsony volt, mint a termete, és olyan csapott, mint a válla. Seszínű haja tüskésen meredezett, a feje tetején máris kopaszodott. Rosszul szabott grafitszürke öltönyéből kidudorodott a hordó hasa, domború mellkasa. A táncszám végén a lány az ujjával csókokat dobott a lelkesen tapsoló közönségnek, majd beszaladt a függöny mögé.

- Jaj, de gyönyörű ez a lány! Milyen karcsú, milyen kecses... Szinte hihetetlen, hogy ilyen szépséges teremtéssel sikerült megismernem! – gondolta Dénes. Felugrott a színpad melletti asztalától és állva tapsolt. A lábai és a kezei a vaskos, gömbölyű törzséhez képest rövidek voltak és vékonyak. Amikor a taps elhalt, visszaült és várt. Nemsokára megjelent a táncosnő, a sárga bikini fölött egy színes virágokkal és légies madarakkal kihímzett türkizszínű, gazdagon redőzött, vékony, bársony köntöst viselt. Egyenesen odasietett Dénes asztalához.

- Lillácska! Csodálatos volt a tánca! – lelkesedett a férfi, a szája sarkában egy újabb nyálcsepp jelent meg, és dülledt szemeivel szinte felfalta a lányt.

- Francia pezsgőt! – intett a lány a pincérnek, és leült Dénes mellé.

- Jaj, hogy mindig a csúnya férfiaknak van pénzük...- gondolta elkeseredetten, de a szája mosolygott a férfira. - Ez a Dénes is pont olyan, mint egy nagy varangyos béka. Ezen még a csók sem segít, már kipróbáltam, de nem változott tőle királyfivá. Legalábbis a külsejét illetően nem, mert szerencsére a pénztárcája az igazán királyi. Igazgató valami kereskedelmi vállalatnál. Az elmúlt hónapban, amióta csak megismertek, mindennap kapott tőle egy friss rózsacsokrot az öltözőjébe, annyi szál rózsából ahány napja ismerik egymást. Mostanra egy rózsabokorra kezd hasonlítani a csokor, és amit csak kért eddig, azt mind

megvette neki a férfi.

Egy egész ruhatárat csináltatott már magának Dénes költségén a legdrágább szalonban. Minden ruhához külön cipő, táska kellett. Csakis a legjobb márkák!

Na, persze ékszerek is, mindegyikhez. Hozzájuk illő fülbevaló, nyaklánc, vagy colié, karkötő, gyűrűk.

Déneske meg nem fukarkodott, amire ő csak rámutatott, azt megvette neki. A legdrágább helyeken vacsoráztak, taxival vitte mindenhová, mert a férfi azt mondta, hogy idegesíti őt az autóvezetés. Ott ült a mulatóban éjszakánként és rendelte a drága italokat. Ő volt a legjobb vendég!

- Lillácska drága, mindjárt zárnak, öltözzön fel, hazaviszem!

- fogta meg Dénes a táncosnő kezét, közben szinte levetkőztette a szemével.

- Korán van még Déneske! – húzta ki a lány a férfi izzadt szorításából a kezét, és pezsgőt töltött magának. – Azt az egyet soha nem engedte, hogy tegezzék őt a vendégek, elvárta a tiszteletet.

- Ma be kell mennem a cégemhez, nagy a forgalom karácsonykor, nem lehet magukra hagyni a beosztottaimat. Menjünk szépen, majd viszünk magunkkal egy másik üveg pezsgőt! – a férfin látszott, hogy most nem lehet leszerelni. A lány mosolyogva bólintott, és elindult az öltözőbe.

Dénes szórakozottan tologatta a pezsgőspoharát a picike asztalon, a selyemterítő mintáit követve.

- Pénzt kell ma szereznem! – gondolta mindenre elszántan. Már leürítette a lekötött számlájukat, amin a felesége évek óta gyűjtögette a pénzt egy autóra. Több banknál is hitelkártyát váltott ki, azokat is már mind a végsőkéig megterhelte.

A munkahelyén is bevetett néhány pénzcsináló trükköt.

Elhozta otthonról a felesége ékszereit. Na hiszen, alig kapott érték pár fillért a bizományiban, de néhány rózsacsokorra azért futotta abból is. Dénes tudta, hogy micsoda patáliát fog csapni az asszony, ha észreveszi... Szerencsére nem viselhette azokat a szegényes kis ékszereit sem, mert

kórházi nővér volt a csecsemőosztályon.

Fiatalon nősült, elvett egy szemüveges, vékony kis nőt, aki elől deszka, hátul lécs, mindig fertőtlenítő szaga van, és mindig beteg gyerekekről mesél. Rémes! Na, a kislányuk az aranyos, de nem kárpótolhatja őt egy gyerek.

Neki ilyen belevaló csinibaba kell, mint ez a kis Lillácska, akivel megbámulják irigyen a férfiak, és aki olyan, mint egy álom, ha levetkőzik. Hát igen, azt hazudta neki, hogy gazdag, de muszáj volt, mert különben szóba sem állt volna vele. Egy ilyen lány...

Még elegendő pénze van, hogy kifizesse itt a számlát, és a taxit Lilla lakásáig, aztán sürgősen pénzt kell szereznie!

Amikor a táncosnő felöltözve visszatért, a tulajdonos büszkeségével ölelte át a derekát, végigsimította a szoknyáját és megmarkolta a fenekét. Kiléptek a füstös mulatóból a reggeli utcára, az egyre növekvő rózsaszín fénybe.

Angéla már órák óta állta a vevők rohamát, számolt, írt, pecsételt, pénzt bevételezett, visszaadott, figyelt, hogy hibát ne vétsen, akármilyen fáradt.

Közben a telefonrendeléseket is neki kellett felvennie, és a munkások is hozzá fordultak, ha valami probléma adódott az üzletben, egyedül kellett helytállnia, mert a főnöke nem jött be.

A sor csak egyre nőtt a pénztár tolóablaka előtt. Kiskereskedők, hentesek, nagy éttermek, kisvendéglősök, mindenki halat akart minden mennyiségben. Szerencsére holnap végre itt a karácsony, és véget ér a roham.

Sokan fizettek készpénzzel ma. Tele a kassa pénzzel, el kellene vinni, befizetni a bankba, a szabályzat szerint ennyi pénz nem lehetne a házi kasszában.

Már fullasztóan meleg volt az irodában.

Rég levette a mellényt, kikapcsolta a hőszigetelőt, kinyitotta a pénztárfülke ajtaját az iroda felé, bár az dugig volt emberekkel, akik melegedni jöttek be. Már a tömegtől volt benn meleg. Elvileg senki nem jöhetett be az irodába, az ott

dolgozókon kívül.

Kívülről is, és belülről is csak kulccsal nyílt az ajtó, az irodából leválasztott pénztárfülke miatt.

Kívülről általában kopogtak, és valaki beengedte azt, aki be akart jönni, belülről meg egy madzaggal oda volt kötve a kulcs a pénztárfülke iroda felőli ablakához.

Mégis gyakorlatilag mindenki bejött, akinek csak kedve volt. Bejöttek melegedni a munkások, akik folyamatosan a jéghideg vízben tapicskolva, a dermesztő vízben nyúlkalva, a hideg halakat megfogva dolgoztak. A folyamatosan hideg vízben ázó gumicsizma, gumikötény nem melegítette őket. A jövő-menő vevők miatt az üzletajtók, az utca felé, tárva-nyitva álltak egész nap, füttyült be rajtuk a téli szél. Angéla mindig beengedte a munkásokat az irodába, inkább itt melegedjenek meg egy kicsit, mint a kocsmában.

Ők meg beengedték az ismerős vevőket, akik a sorukra vártak és nem volt fűtés a furgonjukban, vagy nem akarták órákig jártni a motort.

Benn voltak – két forduló között - a saját sofőrjeik is, akik a városban hordták ki az élelmiszerboltok által telefonon megrendelt fagyasztott hal rudat, tasakos halszeleteket. De itt melegedtek a pincében levő halfeldolgozó munkásai is.

Zsongott az iroda.

Amikor egy percre mindenki elhallgatott, Angéla felnézett.

Az ajtón Dénes lépett be, a főnöke. Minden arc az üzletvezető felé fordult, várták a jól ismert felcsattanást, hogy mindenki azonnal hagyja el a helyiséget. Most azonban nem küldte ki őket.

- Kellemes karácsonyt mindenkinek! – mondta és széthúzva hatalmas, széles száját elmosolyodott. Kilátszottak rendetlenül nőtt, ritkás fogai, a szája szögletében egy nyálcsepp csillogott.

Az irodában lévők is elmotyogták az orruk alatt a „kellemes karácsonyt”, majd folytatták a melegedést és a beszélgetést. Dénessel nem törődött senki. Ő előbb elintézett egy telefont, felhívta a feleségét, hogy megint egész éjjel benn kellett maradnia, hallhatja még a

telefonban is, hogy milyen bolondok háza van most is, megállna itt az élet nélküle. Ez van karácsony környékén.

Aztán leült az asztalához és Angélát figyelte.

Éppen Kadics bácsi, a város legnagyobb halkereskedője állt a pénztáráblaknál.

Készpénzzel fizetett. Sok készpénzzel. Angéla megszámolta gondosan a bundokba kötött bankjegyeket, és felhalmozta maga elé a pénztár asztalára. Már nem fért be a pénztárfiókba.- Mindjárt beteszem a páncélszekrénybe. – gondolta.

Kiadta a számlát az ablakon és mire kellemes karácsonyt kívántak egymásnak Kadics bácsival, és visszafordult, eltűntek az asztalról a bankjegyekötegek, csak az apróbb címletek árválkodtak ott a pénzből.

Angéla rémülten felsikoltott. Mindenki megmerevedett az irodában, minden arc feléje fordult.

- Eltűnt a pénz! Jaj, eltűnt a pénz! Kadics bácsi most fizetett vele! - mondta falfehéren.

- Ugyan, nem kell a cirkusz, biztosan betetted a fiókba, csak elfelejtetted!- intette le Dénes, a főnöke, aki közben folyamatosan az ajtó felé húzódott.

Angéla azonban szélesebben kipattant a pénztárfülkéből, félrelökött néhány nagydarab férfit és az ajtókulcsot leszakítva a spárgáról, a zsebébe tette.

- Innen addig ki nem megy senki, amíg meg nem lesz a pénz! – mondta elszántan, pedig látszott rajta, hogy belülről reszket. Az asztaláról eltűnt három millió forint neki, aki százezer forintot sem keresett havonta, óriási összeg volt. Az egész élete romba dől, ha itt és most nem lesz meg az eltűnt pénz.

- Na, add csak ide azt a kulcsot, még jó, hogy nem te dirigálsz itt!- lépett feléje fenyegetően a főnöke.

Angéla behátrált a pénztárfülkébe és a kezébe vette a telefont.

- Hívom a rendőrséget! – mondta elszántan és tárcsázni kezdett. Dénes odaugrott, kikapta a kezéből a telefont, és lecsapta.

- Tudom, hogy nagyon fáradt vagy! - Igyekezett megnyugtatóan nézni Angélára a dülledt szemeivel. – Valamit hibáztál, de ha majd rovincsot csinálsz este, én biztos vagyok benne, hogy meglesz a pénz.

Angéla azonban mintha nem is hallotta volna őt.

- Tessék kirakni a zsebeket! Mindenki!- mondta komolyan, csak a hangja remegett.

Az irodában levő férfiak összenéztek és elkezdték kipakolni a zsebeiket. Amelyik zsebüket kiürítették, kifordították, hogy mindenki lássa, üres.

Hamarosan már csak Dénes álldogált kipakolatlan zsebbel a pénztárfülke előtt.

- Na látod, senkinél sincsen a pénz. – mondta olyan hangon Angélának, mintha az óvodás kislányát kellene megbékítenie.

- Gyerünk, te is pakold ki a zsebeidet! – válaszolta Angéla.

- Na azért ne hülyéskedjünk!- fortyant fel a férfi.

Azonban a többieknek elégük volt, menni szerettek volna már közülük sokan. Egyszerre csak mindenki Dénes körül állt, egyre közelebb jöttek hozzá, és követelték, hogy pakolja ki a zsebeit.

A pénztárablak előtt állók is kíváncsian néztek be az irodába, és az irodának az üzletre néző hatalmas ablakai előtt ott álltak a munkások, akik azt akarták megnézni, hogy miért akadt meg a sor a pénztárnál.

Dénes körülnézett, mérgében elvörösödött, majd benyúlt a belső zsebébe és odavágta a pénzkötegeket az asztalra, Angéla elé.

- Csak meg akartalak leckéztetni, hogy a pénzt nem lehet őrizetlenül hagyni egy percre sem, és nem lehet boldog-boldogtalant beengedni az irodába! Majd egyszer olyan veszi el, aki nem adja vissza neked!- kiabált Angélára, az összes főnöki tekintélyével.

Angéla megszámolta a pénzt és kifejezéstelen arccal nézett a főnökére, miközben visszaadta az irodakulcsot.

Angélaéknál szerény volt a karácsonyeste, mert a gazdasági válságra való hivatkozással nem kaptak karácsonyi jutalmat a beosztottak, de nagyon szépen sikerült.

Néhány, egyébként is szükséges apróság volt az ajándék, de remek volt a halászlé és a rántott hal, szép volt a vacsora utáni sétájuk a hóban, a kivilágított utcákon.

Csak karácsony másnapján, amikor átjött hozzájuk vendégségbe a barátnője, Julika a férjével, akkor mesélte el, hogy mi történt karácsony előtt a munkahelyén.

- Tudtam, hogy ő volt! Tudom, hogy el akarta lopni azt a pénzt! Semmi pénz nem elég neki arra a táncosnőre, akit szédít. Szoktam hallani, amikor telefonon beszélnek és igazgyöngysort, nercbundát ígérget neki... Most aztán hol találok új munkahelyet? El kell jönnöm, mert addig úgysem nyugszik, amíg bosszút nem áll rajtam... Pedig nem csak a pénzt akarta ellopni, hanem az árut is lopja. Csak papíron van meg a készlet, szállítóleveleket írat velem, mintha elvitte volna a halgazdaság boltja a sok árut, amikor leltár van nálunk. Ha pedig ott van leltár a halgazdaságnál, akkor visszárúznom kell papíron, az egyre nagyobb készleteket.- elkeseredetten rázta a fejét.

Nem is vette észre, hogy a barátnője kiment telefonálni a szobából.

- Halló apa! Gondoltam érdekelni fogja a barátodat, hogy mit hallottam, éppen most... - Julika halkan, de érthetően mesélte el a történetet a telefonba, az édesapjának, aki minden szerdán együtt kártyázott a hal nagykereskedés tulajdonosával a klubban.

Angéla csak ámult-bámult, amikor karácsony után egyszerre volt lecsapó leltár náluk, a hal-nagykereskedésben, és a halgazdaság boltjában is. Dénest megbilincselve vitték el a rendőrök, sikkasztás megalapozott gyanúja miatt, és azóta sem látta.

Nem mintha hiányzott volna neki...

A történet 2010-ben játszódik

A csaló

Zsuzsa főzött magának egy jó erős teát, teletöltötte kedvenc félliteres bögréjét, amit az előző osztályától kapott ajándékba, és leült az íróasztalához dolgozatokat javítani.

Szeretett dolgozatot íratni.

Jó volt a csend az osztályban, a tollak kaparászása a papíron, a felszálló sóhajtások, a kipirult arcok, ahogyan a füzetek fölé hajolnak. Az izgalom fortyogása, amikor megadja a témát, amiről fogalmazást kell írni, a suttogás, aminek átveszi a helyét a gondolkodás csendje, miközben a kezek a tollakat szorítják, majd egyre többen, és többen kezdik el a munkát.

Dolgozatot javítani már nem szeretett annyira. Az a sok ostoba, gyerekes írás, azok a sületlenségek...

Megfordította a füzetcsomagot, hogy ne lássa rajtuk a neveket, és összekeverte az óra végén, padsoronként beszedett füzeteket.

Valami érdekes is legyen számára a javításban.

Így legalább nem tudja, hogy éppen kinek a dolgozatát olvassa. Úgy gondolta, hogy ettől igazságosabban osztályoz, mert nem látja ki írta a fogalmazást, így nincsenek előítéletei. Nagyot sóhajtott, és a hátlapja felől, kinyitotta az első füzetet.

Megkereste az utolsó dolgozatot, és elmerülten olvasni kezdte.

Közben néha-néha kortyolt egyet a teából. Időnként lecsapott a piros tollal, és kijavította a helyesírási hibákat.

A végén, miután leosztályozta, megnézte a nevet a füzet elején. Megcsóválta a fejét, amikor meglátta. Ez elég gyenge munka ettől a szorgalmas kislánytól.

Aztán a következő füzetért nyúlt, és folytatta a javítást. Néha csodálkozott, amikor megnézte a javítás végén a nevet, máskor bólogatott, időnként újra átnézte, amikor már tudta, hogy ki írta.

Ahogy fogyott a bögréből a tea, úgy fogyott előtte a füzet halom. Már csak három javításra váró dolgozat volt előtte.

Megint sóhajtott egy picit, kinyújtóztatta a hátát, és megadóan fellapozta a következőt. Automatikusan elolvasta a dolgozat címét: „Rövid kirándulás”. Elolvasta az első mondatot, és onnantól elfelejtette javítani a helyesírási hibákat. A többiek dolgozata egy szűk oldal volt, néha pár sorral több. Ez a dolgozat három oldal volt, és egy kis remekmű.

Az első gondolata az volt, amikor a végére ért: „Hogyan tudott negyven perc alatt ennyit írni?”

A második gondolat már a kitörő haragé volt: „Honnan tudta előre a témát? Az nem lehet, hogy ezt mind akkor, és ott találta ki!”

Osztályozás nélkül összecsapta a füzetet, és megnézte a nevet. Szabó Anna volt a füzetre írva. „Tudtam. Úgy tudtam, hogy ő az, megint csak ő az!” – füstölgött magában.

„Ez nem lehet igaz, egy tizenkét éves gyerek! Hogy tud ez így írni? Lehetetlen! Biztosan olvasta valahol ezt a történetet! Ez egy csaló!”

Megragadta a piros tollat, és javítani kezdte a dolgozatot.

Ha egy vessző hibát talált, nem egy kis piros vesszőt tett, mint másoknál, hanem hullámvonallal aláhúzta az egész mondatot. A hatalmas, vörös elválasztó jelek, összehúzások, bekarikázások, és aláhúzások lassan elborították az oldalakat.

Amire végzett a javítással, szinte eltűnt a szöveg a piros jelek alatt.

Egy hatalmas hármast kanyarított a végére, összecsapta a füzetet, és odavágta a többi közé. Felállt az íróasztaltól, és kiment a konyhába vacsorát főzni. A másik két dolgozatot majd elolvassa, ha megnyugszik, most képtelen lenne rá.

Gépiesen elővette az edényeket, és kivette a hűtőből a darált borjúhúst. Szeletelt hagymát, sárgarépat, zellert párolt egy serpenyőben, Amikor megpuhult hozzátette a darált húst, meg a kakukkfűvet, néhány babérlevelet, meg egy darab szalonnát, s kevergetni kezdte.

Miközben az ételt készítette, egyre csak az agyonjavított dolgozaton járt az esze.

„Lehetetlen, hogy egy ekkora gyerek így tudjon írni! Pláne nem ez a lány! Én csak tudom, én vagyok az osztályfőnöke. Voltam náluk családlátogatáson. A szülei igaz, hogy értelmiségiek, de egyetlen könyvespolcuk van, azon is csak egy világirodalmi sorozat, meg pár divatos bestseller árválkodik. No hiszen!”

Saját szülei könyvtárszobájára gondolt, a könyvekre, amik még a dédszüleitől maradtak rájuk. Az ő ősei sok-sok generációjára, akik mind értelmiségiként álltak helyt az életben. Orvosként, tanárként, ügyvédként, vagy gyógyszerészként, mérnökként.

Most is őrzi a nagymamája verses füzetét, a dédnagymamája naplóját, amiket úgy szeret olvasni.

„Nekem igen, megvolt minden lehetőségem, az én családom, az én gyerekkorom át volt itatva a kultúrával! Nem úgy, mint ennek a gyereknek! Az apja valami mérnök ugyan, de egy bunkó lehet, mert nem volt otthon, amikor családlátogatásra mentem. Még hogy dolgozik! Ugyan! Azon az egy estéjén az évnek, amikor én elmegyek hozzájuk, akkor sem tudna otthon lenni?! A tisztelet, az hiányzik ezekből az emberekből.

Az anyjából is... Meg nem kínált volna semmivel, amikor ott voltam náluk. Tessék-lássék leültetett, és mindjárt megkérdezte, hogy miért jöttem?! Micsoda modor ez?

Mikor udvariasan kértem egy pohár vizet tőle, hogy észbe kapjon végre, akkor is csak kiment a konyhába, behozott egy pohár vizet, még tálcára sem tette.

Lehet, hogy pénzügyi szakember a végzettsége szerint, de akkor is csak egy proli maradt! Ezek nem úriemberek, tőlük ugyan nem tanult a lányuk irodalom szeretetét!

Honnan lenne fogalmazási készsége, amikor az anyja tömondatokban beszélt még velem is? Szerencsére vannak olyan szülők, akik megadják nekem a tiszteletet!

Ott van a Bence, kicsit nehéz felfogású ugyan, de majd kiforrja magát. Nála mind a két szülő otthon volt, amikor

családlátogatásra mentem. Az anyukája megkínált, ahogy illik, tea, kávé, szendvics, aprósütemény, nem nagy dolgok, de mégis, figyelmesség... Az apukája meg hazavitt kocsival a látogatásom végén, mert eleredt az eső, és nem volt nálam ernyő. Na, a Szabó Anna apja, ha otthon lett volna, biztos akkor sem vitt volna haza, kilökött volna az esőre!”

Megpirította a húst, vörösbort öntött alá, amikor elpárolgott a bor, megint átpirította a húst, paradicsompürét tett hozzá, felöntötte zöldség lével, sót, borsot és pici cukrot tett bele.

Lassú tűzön hagyta az ételt, és bement a szobába, kikereste Bence füzetét az íróasztalon, kinyitotta a mostani dolgozatnál, és a féloldali nagybetűs macskakaparás alatti hármas osztályzat fölé odaírt egy négyest, és egy perjelet.

„Majd kiforrja magát...!” - motyogta hangosan, és bekapcsolta a számítógépét.

Beírta a keresőbe a mai dolgozat címét. Próbálta megtalálni, hogy honnan vette ez a pimasz gyerek ezt az írást. Biztos volt benne, hogy nem a saját fejéből.

Olvasta a feljövő találatokat, próbálta szűrni novellákra, regényekre, de semmit nem talált, ami csak kicsit is hasonlított volna a dolgozathoz.

Kinyitotta Anna füzetét és beírt egy-egy olyan mondatot a keresőbe, amiről biztosan érezte, hogy nem egy gyerek fogalmazta meg.

„Bizonytalan sejtelemmel megálltam egy rozsdamarta kerítés előtt, amelyen egy alig látható hajdani ösvény vágott keresztül.” – A feljövő oldalakon semmi hasonlót nem talált.

Még egy mondattal megpróbálkozott. „Mintegy tíz méterre tőlem egy félelmetesen sovány, villogó szemű, agyonéhezett fekete kutya ácsorgott a zsákutca végén, ha ugyan nem veszett volt.” – Vagy tíz oldalt végig böngészett, de nem talált a keresett mondathoz még hasonlót sem.

Türelmetlenül sóhajtott egyet, kikapcsolta a számítógépet, kiment a konyhába megnézni az ételt.

Befejezte a főzést, és kijavította a másik két dolgozatot is. Gyenge, ostobácska írásek voltak, de jó jegyeket adott

nekik, mert legalább nem kellett keresgélennie, hogy honnan másolták. Amíg elment a gyerekeiért az óvodába, majd otthon kifőzte a raguhoz a spagettit, megvacsoráztatta a családját, amikor hazajött a férje, hancúroztak a kicsikkel, aztán később megfürdették, és ágyba dugták őket – nem jutott eszébe a dolgozat.

Az esti film után az ágyban egy könyvet vett a kezébe, de nem tudott az olvasottakra figyelni. Fáradtan eloltotta a villanyt, hanyatt fordult, becsukta a szemét, elfészkelődött a puha ágyban, és már majdnem elaludt, amikor egy mondat eszébe jutott az agyonfirkált dolgozatból.

„A házak nélküli girbegörbe utcán, ahol a villanykörték le vannak verve, de igen hangzatos nevet visel, fájni kezdett a lábam, dagadni a talpam, és megfeszült rajta a különben kényelmes cipőm.”

Kinyitotta a szemét, belebámult a szoba sötétjébe, hallgatta a férje szuszogását, és kibuggyant a szeméből az első könnycsepp.

„Miért nem tudok én így írni? A bölcsészkaron végeztem, elolvastam rengeteg könyvet, tövéről hegyére ismerem a magyar- és a világirodalom összes híres alkotását, és a kevésbé híresek közül is rengeteget. Tudom mitől jó egy írás, tudom elemezni őket, ítéletet mondani felettük. Érdekes, az én saját írásaimat mégis visszautasítja minden irodalmi lap, és kiadó.”

Ellepték évek óta kízó szorongásai. Halkan, szipogva siratta irodalmi ambícióit, s az igazságtalanságot, hogy egy alig művelt gyerek képes a barátság kereséséről szóló megrázó alkotást írni egy iskolai feladat kapcsán, három oldalban.

Másnap reggelre elmúlt az éjszakai szomorúsága.

Amikor a harmadik óráján a dolgozatfüzetekkel a hóna alatt belépett a hatodik bébe, kiélvezte a röpke csendet, amit a füzetek látványa okozott. Letette a dolgozatokat az asztalra, és az előző órán feladott leckét ellenőrizte.

Egy válaszlevelet kellett írni Petőfi Sándor „István öcsémhez” című versére. Felszólított pár gyereket,

meghallgatta az osztállyal a felolvasott írásokat, majd mindenki elmondhatta a véleményét a levelekről. Végül feltette a kérdést:

- Ki akarja még felolvasni a házi feladatát? – hárman jelentkeztek, az egyik Szabó Anna volt.

Egy fiút szólított fel, meghallgatták, és megbeszélték az ő levelét is. Már éppen a dolgozatokat akarta kiosztani, amikor egy kislány, Gonda Vera jelentkezett.

- Zsuzsa néni! Hagy olvassa fel Szabó Panni is a házi feladatát! Olyan szép! – mondta, amikor felszólította. A többiek is kiabálni kezdtek, hogy igen, igen a Szabó olvassa fel a leckéjét. Kelletlenül intett.

- Na gyerünk Szabó! Halljuk azt a híres leckét!

Szabó Anna büszkén mosolyogva felállt, kinyitotta a füzetét, és versbe szedve felolvasta István válaszlevelét, ami olyan fájdalmasan szomorú, szép vers volt, hogy akár Petőfi is írhatta volna. Amikor befejezte, egy pisszenés sem hallatszott az osztályban. Anna kipirulva, ragyogó arccal várta, hogy az ő munkáját is megbeszéljék.

Zsuzsa azonban véget vetett a varázslatnak, ráförmedt:

- Ül le Szabó! Szégyelld magadat! Honnan vetted azt a mondatot, hogy „Életem, mint a tinta, fogyóban van, s nem tudom, hogy írni én mikor tudok?” Saját gondolataid nincsenek? Másoktól lopkodod össze őket?! A dolgozatod is egy borzalom!

Azzal odavágta a kislány elé a dolgozatfüzetét.

Amíg a többiek füzetét Bence kiosztotta, a szeme sarkából nézte, ahogy Szabó Anna arcáról eltűnik a mosoly, elhalványodik az arca, és könnyein át nézi az összefirkált dolgozatát.

A történet 2010-ben játszódik

Nona

Margó nem volt kotnyeles típus. Nem leselkedett mások után ablakok függönye mögül, kerítések lécei között. Nem hallgatta ki mások beszélgetéseit. Nem gondolta, hogy neki kellene rendet raknia a világban. Ráadásul - egészen a mai napig - azt képzelte magáról, hogy nem ad kéretlenül másoknak tanácsokat, és a légynek sem tudna ártani.

A parányi irodát, ahol négyen dolgoztak, előntötte a júniusi napfény déli ragyogása. A kolleganői felszedelőzködtek, és elmentek ebédelni.

Margó egyedül maradt, elővette a szendvicsét, és amíg ette, elolvasta a délelőtti kapott e-maileit. A legtöbb a munkájával volt kapcsolatos. Azért volt egy külső levele is, az iWiW üzenetküldője jelezte, hogy Viktor üzenetet küldött neki. Kíváncsian kinyitotta, és már előre mosolygott, mert Viktor mindig humorba csomagolta a mondanivalóját.

Mindössze egyetlen mondat volt, ami rögtön letörölte az arcáról a mosolyt:

Kedves Viktor Barátok és Ismerősök!

Viktor temetése június 27.-én 14.00 h-kor lesz a Farkasréti temetőben.

Hitetlenkedve olvasta el újra és újra az üzenetet, mintha az előző olvasás óta átrendeződtek volna a betűk, és már valami mást jelentenének. Viktor ötven év felett járt, de sokkal fiatalabbnak látszott. Nem eresztett pocakot. Magas, erőteljes, sportos alakján fiatalos ruhákat hordott. Nem kopaszodott, és sűrű, sötét hajában szinte alig volt még ősz hajszál. Egyszerűen felfoghatatlan ez az üzenet...- gondolta Margó. Becsukta az iWiW-et, letette a szendvicsét, és a telefonja után nyúlt. Nyolc évig dolgozott együtt az előző munkahelyén Viktorral, most az ottani kollegák közül hívta fel Ildit, hogy megtudjon valami közelebbit is.

- Szia, Ildi! Margó vagyok. Kaptam egy üzenetet Viktor

temetéséről az iWiW-en. El sem akarom hinni! De hát mi történt? Autóbaleset? – hadarta egy szuszra a telefonba.

- Szia, Margó! Igen, ma mindenki Viktor után érdeklődik. Nem, nem autóbaleset volt. A szíve...

- De hát olyan sportosan élt, biciklizett, teniszezett, kondizott! – vágott közbe Margó, mintha az megmászhatná a történeteket.

- Igen, a konditeremben érte az infarktus. – válaszolta Ildi csendesen. Margó meg sem tudott szólalni.

- Tudod, éppen az elmúlt héten volt a céges menedzszerszűrésen. Olyan kiugróan jók voltak az eredményei a korához képest, hogy visszahívták kontrollra, hátha nem jól végezték el a vizsgálatokat. Azonban másodszorra is kiugróan jók lettek az eredményei. Mindenkinek el is dicsekedett a cégnél, hogy olyan a szíve, a vérkeringése, mint egy húszévesé. A koleszterinszintje is remek. Aztán tegnap reggel is elment kondizni, ráfeküdt a súlyzós padra, de leesett róla. Mire odaugrottak és felemelték, már nem élt. Infarktus. Mi sem akartuk elhinni...

- mesélte halkan Ildi.

Margó megköszönte a felvilágosítást, és letette a telefont.

Csak nézett maga elé, és szinte látta Viktort, úgy, ahogy először találkoztak, sok évvel ezelőtt, amint ott ült nála, az akkori irodájában, az asztala túloldalán. Magabiztosan, mosolyogva kanyarította oda az aláírását a munkaszerződés módosításra, amit Margó tett elé. Magasabb beosztást, nagyobb fizetést, tartalmazott az aláírt papír. Vidáman mosolyogva viccelt Margóval, hogy minden nap aláírna egy előléptetést, csak szóljon bátran. Aztán elégedetten elvitte a saját példányát a szerződésből.

Ki gondolta volna, hogy alig telik el néhány hét, és újra ott ül majd nála, egy újabb szerződmódosítás miatt. De ezúttal nem mosolygott. Visszahelyezték a régi beosztásába, a régi fizetésével.

– Én ezt nem írom alá! – mondta Viktor indulatosan.

Szinte érezhetően forrt benne a düh, és a tehetetlenség.

Elmondta Margónak, hogy hogyan esett meg vele ez a megalázó dolog. A terület előző vezetője, a beosztottja lett az új pozíciójában. Aki persze mindent megtett, hogy a frissen kinevezett főnököt akadályozza.

Nem adta át rendesen a folyamatban levő ügyeket. Ellene uszította a többieket. Fúrta a főnöküknél. Azon mesterkedett, hogy megmutassa: Viktor nem alkalmas erre a munkakörre. Azt remélte, hogy akkor visszaszerzi tőle a vezető beosztást.

Margó szépen, türelmesen végighallgatta. Hagyta, hogy elmondja a történeteket, hagyta, hogy kiereszse magából a gőzt, a haragot, a keserűséget, a csalódást. Nem mondta meg Viktornak, hogyha nem írja alá a visszahelyezését, akkor egy másik irat áll készenlétben az asztalán. Felmondás. Felmondanak Viktornak, ha nem megy bele abba, hogy a régi munkakörében dolgozzon.

Amikor már mindent elmondott Viktor, ami a szívét nyomta, Margó szépen, nyugodtan megkérte, hogy gondolja meg újra a dolgot. Emlékeztette, hogy sajnos nagyon sok helyen vannak leépítések most ebben a szakmában. Nagyon nehéz elhelyezkedni. Azt nem említette, hogy Viktor már elmúlt negyven éves, és ez sem egy jó pont manapság az álláskeresésénél. Csak arra kérte, hogy amíg nem talál magának egy jobb munkahelyet, addig vállalja el a régi beosztását. Aztán ha lesz jobb lehetősége, búcsút inthet a cégnek.

Viktor először indulatosan rázta a fejét, amíg hallgatta. Aztán mégis beleegyezett, hogy legalább meggondolja azt, amit Margó mondott neki.

Egy nap múlva aztán aláírta a munkaszerződés módosítást. Elvállalta a régi munkakörét, amíg nem talál jobb állást magának. Azonban a régi főnök sem kapta vissza a vezető pozícióját. Kívülről érkezett szakembert neveztek ki, aki hamarosan elküldte a cégtől Viktor elődjét.

Viktor pedig, nem nyújtotta be a felmondását sem egy hét, sem egy hónap, sem egy év múlva. Margó soha nem kérdezte efelől. Kedvesen rámosolygott, ha találkoztak,

elbeszélgettek erről-arról, de a munkát nem hozták szóba. Viktor egy idő múlva a helyettese lett az új vezetőnek. Aztán néhány év múlva az új főnök továbblépett, elment a cégtől, és végül mégis Viktor lett annak a területnek a vezetője.

Margó most kinézett az ablakon a napsütötte utcára. Arra gondolt, hogy ha akkor régen nem hallgatja végig Viktort, nem beszél arról, hogy maradnia kéne, amíg talál magának új, jobb munkahelyet, hanem átadja a felmondását, akkor vajon mi lett volna vele?

Talált volna egyáltalán valamilyen állást magának? Vagy végleg búcsút kellett volna intenie a munka világának? Ha nem marad a cégnél, ha nem lesz belőle vezető, magas fizetéssel, menedzserjuttatásokkal, vajon akkor hogyan élt volna? Jutott volna neki pénz teniszre, versenybringára, konditeremre? Akart volna akkor is az örült fiatalság-mániának megfelelni? Vajon akkor is meghalt volna ilyen korán?

Margó eltűnődött, hogy hányszor, hány embernek avatkozott bele az életébe akaratlanul. Hány ember kért tőle tanácsot hosszú pályafutása alatt. Hányszor gondolta végig mások helyett, hogy milyen lehetőségeik vannak... Milyen sokszor mondta el, hogy adott helyzetben hogyan járnának a legjobban.

Őt mindig a jó szándék vezette. A pillanatnyilag legjobb megoldást tanácsolta. Beleborzongott, amikor arra gondolt, hogy vajon hosszú távon mit változtatott meg ezzel az életükben?

Az ókori mítoszok szerint három párka, három sors-istennő, fonja, kiméri, majd elvágja az emberek életfonalát. Mosolygott is rajta, amikor ezt tanulta az iskolában, hogy mennyi dolguk van a párkáknak. Közülük is Nona a legelfoglaltabb, nem kis dolog ennek az elképesztően sok embernek megfonni az élete fonalát. Decima a másik párka kiméri, Morta a harmadik párka, pedig elvágja a fonalat.

Kicsit primitívnek, gyerekesnek találta ezt a mítoszt. Most hirtelen másképpen látta az egészet. Nem tudott eddig róla,

és nem is gondolt vele, de most úgy érezte, hogy ő is Nona, a párka, aki mások élete fonalát sodorta. Na, nem az egészet, csak időnként itt-ott belesodort mások élete fonalába. Tanácsaival, tetteivel, vagy azokkal a dolgokkal, amiket nem tett meg, de megtehetett volna. Akár egy-egy mondatával, megjegyzésével, ami másoknak távlatokat nyitott, vagy eltérítette az embereket az addigi útjukról, átalakította a tetteiket mozgató erőket, más sors felé irányítva ezzel őket.

Margó hirtelen úgy érezte, hogy akkora felelősség nehezedik rá, amit már képtelenség elviselni. Mintha Nonának dolgozna, mintha Nona helyett dolgozna.

Aznap, és még néhány napig, nem adott senkinek semmilyen tanácsot.

Azután az egyik reggelre eltűnt a nyomasztó felelősségérzet a lelkéből. Amikor az egyik fiatal kolleganő leült az asztalához és arról faggatta, hogy mikor kellene kisbabát vállalnia, ahhoz, hogy a lehető legmagasabb anyasági ellátásban részesüljön majd, Margó alaposan kifaggatta a megelőző időszakokkal kapcsolatban. Számolt, kalkulált, tanácsokat adott.

Nona ismét munkába lendült.

A történet 2010-ben játszódik

Beavatás

Ők hárman. Natasa, Mimi és Olga. A barátságuk már olyan régi, hogy úgy tűnik nekik, mintha egész életükben ismerték volna egymást.

Pedig nem.

Bimbózó fiatal lányokként, érettségi után találkoztak életük első munkahelyén. Mindegyikük pályakezdő volt, vidámak és bizakodóak voltak, biztosak voltak benne, hogy az előttük álló élettől megkapják mind azt, amire vágnak.

Szerelmet, boldogságot, családot, jó légkörű munkahelyet, csinos ruhákat és cuki cipőket – ha nem is ebben a sorrendben.

Együtt járták a várost, nézegették a kirakatokat, álmodoztak arról, hogy mi mindent vesznek, ha összegyűlik majd a rávaló.

Együtt mentek megnézni az új filmeket. Natasa kedvence Alain Delon volt, Mimi Belmondót szerette, Olga Frank Sinatráért rajongott. Nem vitatkoztak rajta ki a jobb, megnézték az összes filmjüket.

Házibulikba is együtt jártak, előtte mindig elcsereberélték a ruháikat, valahogy a másikéban mindig csinosabbnak érezték magukat.

Aztán persze elsodorta az élet egymástól őket.

Különböző iskolákban tanultak tovább munka mellett.

Különböző pályákra tértek, az első adminisztrátori munkájuk már csak emlék volt. Natasa könyvtáros lett. Mimi az árubeszerzések területére került, és kereskedelmi vállalatoknál dolgozott. Olga pénzügyesként kereste a kenyerét.

Majdnem egyszerre mentek férjhez, és a gyerekeik kis különbségekkel szinte egy időben születtek.

Nem veszítették egymást soha szem elől, mindig egy húron pendültek, mindig volt egy csomó dolog, amit meg kellett beszélniük egymással. Voltak időszakok, amikor évekig nem

látták egymást, csak telefonon beszéltek, de mindig tudtak egymás felnőtt életéről. Tanácsot, vigasztalást nyújtottak egymásnak, ha kellett.

Osztoztak egymás örömeiben, és apró sikereiben.

Időnként persze találkoztak, férjekkel, gyerekekkel együtt kirándultak. Meglátogatták egymást családotól, ha az egyikük a Balcsin nyaralt, és együtt töltöttek egy hétvégét. Vigyáztak egymás háziállataira, amikor a másik nyaralni ment.

Amikor a gyerekeik nagyobbak lettek, gyakran együtt vacsoráztak valamelyiküknél.

Mostanában e-mailben beszélgettek a legtöbbször. Így legalább nem hallották mások a mondandójukat, mint telefonáláskor.

Az idén június végén Olga mosolyogva ült a számítógépéhez, és feltette a barátnőinek a levelezőn keresztül a kérdést:

- Na, lányok milyen nap van ma?

Mimi rögtön válaszolt:

- Szerda. :-)

Natasa válasza később futott be:

- Szent ég! Valamit elfelejtettem?

Olga csupa nagy betűkkel válaszolt: MA NEGYVEN ÉVE ISMERTÜK MEG EGYMÁST.

Mimi válasza:

- Miről beszélsz? Nem is vagyunk még negyven évesek! :-)

Natasa válasza:

- Csak negyven? Azt hittem már száz éve volt.

Olga elnézően mosolygott a válaszokon, és visszaírt a barátnőinek:

- Bár szinte hihetetlen, hogy már negyven éve barátnők vagyunk, de ez a helyzet. Lehet utána számolni!

Most hétvégén a férjem elutazik a vidékre, a szokásos éves egyetemi – feleség nélküli – csoport találkozójára. Üres lesz a családi fészek.

Nektek jó lenne nálunk szombat este egy „csoporttalálkozó”?

Férjeket otthon hagyni, csak csajos buli lesz. NEGYVEN ÉVES évforduló.

Te jó ég! Csak mások szoktak ilyen baromi sok éves évfordulókat ünnepelni... Mi fiatal lánykák hogy jutottunk ide? Na, ezt meg kell beszélni! Jöttök? Jót fogunk bulizni!

Natasa és Mimi átesett a kezdeti lelkesedésen, aztán a problémázásokon, de végül minden akadályt legyőzve szombat este mindketten ott voltak Olgáéknál.

- Megint elhúzott a férjed a szokásos éves hétvégéjére? Nem gondolod, hogy róla szól a „Jövőre, veled, ugyanitt!” című film? – ugratta Mimi Olgát, amint belépett az ajtón.

- Hát régebben voltak köztünk „haragszom rád!”-ok, ezekért a hétvégékért, minden évben, pláne amíg a gyerekek kicsik voltak.

Most már csak a telefont kell a kezébe adnom, hogy küldjön képeket a fiúkról, és a csoportképek bizonyítják, hogy hol is van. – nevetett Olga.

- Nem tudsz te semmit kislányom a photoshopról, az a helyzet! – legyintett színpadiasan Mimi, és megpuszilta Olgát.

Natasa is befutott pár perc múlva, és segített Miminek Olgát ugratni, a férje rendszeres, éves távolmaradásáért, ami mindig ugyanabban az időben, júniusban esedékes, amióta csak házasok.

Olga béketűrően hallgatta, aztán beterelte a barátnőit a konyhába, befejezték a vacsorát, ami a régi bulikra emlékeztette őket. Olga tatár beeftseaket készített piritóssal, sok hagymával, és Kőbányai Világos sört ittak hozzá, mint régen.

Vacsora közben felidéztek a sok – sok év emlékét, amióta csak ismerik egymást, nagyokat nevettek, és majdnem minden mondatuk úgy kezdődött, hogy „emlékeztek amikor”... Vacsora után, a nappaliban, kibontották a papírjaikból az üvegeket, amiket Mimi és Natasa hoztak. A régi idők emlékére gondolva mind a ketten vermutot hoztak. Az volt lánykorukban a kedvenc italuk. Piros Martinit rejtett mind a két üveg csomagolása.

- Jaj, lányok! Emlékeztek, amikor volt egy recept fiatal korunkban, hogy Éva Vermutból hogyan kell Martinit csinálni? – kérdezte Natasa.

- Nem, dehogy! Ampelos vermutból kellett csinálni, én úgy emlékszem - javította ki Mimi.

- Egy üveg Ampelos vermutot kétfelé kellett önteni, egy – egy deci patikában vett tiszta szesszel összerázni és egy hétig a hűtőben tárolni.

Akkor állítólag olyan lett, mint a Martini, amit akkor még nem lehetett nálunk kapni, csak nagyritkán. De ezt sohasem tudtuk meg, mert nem maradt egy hétig a hűtőben, hamarabb elkóstoltgattuk!- kacagott Mimi.

- Nem kellett bele még valami? – kérdezte Olga kétkedve. – Már nem emlékszem... - legyintett, és töltött a poharakba, ezúttal igazi Martinit.

Iszogattak, beszélgettek, a régi dolgokról, a családjaikról, később a munkájukról, a könyvekről, amiket mostanában olvastak, színdarabokról, amiket ebben az évadban láttak. A legtöbb színdarabot Natasa látta, ők nagy színházrajongók voltak a férjével.

- Ha sorrendbe állítanád azt a tizenegy darabot, amit ebben a színházi évadban láttatok, melyik volt a három legjobb? – kérdezte tőle Mimi.

- Talán a „Hat hét, hat tánc.” lenne az első, a második a „Finitó”, a harmadik meg nem is tudom... - bizonytalanodott el Natasa. – Talán a „Semmi pánik”...? Vagy inkább „Az ünnep”...? Nem, az mégsem... - komorodott el, és megrázta a fejét.

- Miért? Miről szól Az ünnep? – kíváncsiskodott Mimi, és újratöltötte, immár sokadszor, a kiürült poharaikat.

- Egy családról... - válaszolta kényszeredetten Natasa.

- És mi történik abban a családban? Na, ne kérsd már magadat, mondd el, hogy miről szól! – mosolygott Natasára Mimi.

Natasa felhajtotta a poharából a Martinit, egy aprót sóhajtott, majd azt mondta:

- Na jó, miért is ne... Szóval a darabban a család összegyűlik

egy születésnap i ünneplésre, mert a családfő ötven éves. Nagy felhajtás, gazdag család, cselédek, nagy vacsora meg minden. Az ünnepet beárnyékolja, hogy a négy gyerekük közül, az egyik lányuk nemrég en öngyilkos lett. A darab folyamán aztán kiderül, hogy azért, mert nem tudta soha feldolgozni, hogy gyerek korában az apja szexuálisan használta, egyébként nem csak őt, hanem az egyik fiát is, aki most a fejére olvassa... Natasa hangja egyre halkabb, és halkabb lett, az arca egyre sápadtabb, ahogy beszélt a darabról. A barátnői már alig hallották az utolsó szavakat. Mimi, aki mellette ült, megfogta a kezét, és halkan megkérdezte:

- Mi a baj?

Natasa nem válaszolt, csak lehajtotta a fejét. Olga résztvevően nézett rá.

- Gyerekkori emlékek?

Natasa lehajtott fejjel bólintott. Olga nagyot kortyolt a poharából, és kinézett az ablakon.

- Hát igen, hurcoljuk magunkkal ezeket. Eltemettük amilyen mélyre csak képesek voltunk, de időnként előjönnek. Mostanában egyre többet foglalkoznak ezekkel a dolgokkal, így nehéz zárva tartani emlékeinknek azt a fiókját, amit többé sohasem szerettünk volna kinyitni.

- Miért téged is? – kérdezte halkan Natasa.

- A nagybátyám. Anyám testvére. Talán ha tíz - tizenegy éves voltam. Azt már tudtam, hogy nem a gólya hozza a gyereket, de a szexről fogalmam sem volt. Nem voltunk mi még olyan felvilágosultak, mint a mai gyerekek.

Volt egy kis vikendházuk a nagybátyáméknak valahol Budán. Már sokszor voltam ott vele. Kimentünk, meglocsolta a zöldségeket, virágokat, csinálta amit kellett, én meg szaladgáltam, játszottam. Aztán egyszer bekattant. Behívott a vikendházba, és fényképeket kezdett mutogatni, hogy mijük van a fiúknak. Úgy higgyétek el, ahogy mondom, nem is tudtam, hogy mit látok a képeken. Csak valami pacákat láttam a fotókon. Olyan kicsi voltam még, olyan gyerek. Nem is érdekelt az egész. Na, aztán

megmutatta az övét. Aztán fényképeken azt is, hogy mire való. Mit csinálnak a nőkkel a férfiak. Aztán azt mondta, hogy nekem is meg kell mutatnom magamat neki, mert ő is megmutatta magát nekem. Rám parancsolt, hogy vetkőzzek le egészen.

Mit tehettem volna? Ő egy felnőtt volt, én meg csak egy kislány. Fogdosott, és lihegett, meg kielégítette közben magát. Megígértette velem, hogyha nagyobb leszek, én is csinálom vele azt, amit a nénik a bácsikkal a képen. Nem mondom, hogy akkor ott féltem volna tőle. Biztosan azért, mert nem is tudtam, hogy mi történhetett volna még. De soha többé nem mentem vele sehová.

- Nem árultad be anyukádnak? Vagy valami felnőttnek? – kérdezte Mimi.

- Hát megpróbáltam. De nem tudtam elmondani. Azzal kezdtem, hogy olyan ideges vagyok. Ezt a felnőttektől hallottam. Ha valami bajuk volt, mindig azt mondták, hogy olyan idegesek, mert... Aztán elmondták, hogy miért. Én is ezt utánóztam.

Amikor azt mondtam, hogy olyan ideges vagyok, a nagynénikém, akiben megbíztam annyira, hogy elmondtam volna neki, rögtön letorkolt, azt mondta: „Vannak is neked még idegeid...!” Aztán már nem tudtam elmondani, egyszerűen nem voltak hozzá szavaim.

Olga elhallgatott, még mindig kinézett az ablakon.

Látta maga előtt a víkendház szedett-vedett berendezésű szobáját. Az örökké vetetlen ágyat, a piszkos ágyneművel, amire lelökte a nagybátyja, és újra érezte azt a szörnyű dörzsölést, amit a nagybátyja csinált, a combja közé fűrt fejével. Nem, ezt már nem mondhatja el a barátnőinek sem. Mimi résztvevően nézett rá, és csendesen azt mondta:

- Velem a nagynéném férje próbált szórakozni. Már kamaszodtam legalább. Talán tizenhárom-tizennégy éves lehettem. Persze akkor mi még abban a korban nem öltöztünk felnőtteknek. Kislány ruhába jártunk, de már volt egy kicsi mellem. A nagynéném férje meg úgy tett, mintha véletlen lenne, de mindig hozzám ért ott.

Vörös volt a feje és idétlenül vihogott. Azt kérdezgette, hogy zsemlét dugtam a blúzom alá? Szörnyen szégyelltem magam, mintha az én hibám lenne, hogy fejlődni kezdtem. Szerencsére sohasem maradtam egyedül vele. Mindig igyekeztem távol tartani magamat tőle. Ha megláttam, egyszerűen elfutottam előle.

Mimi kortyolt egyet a poharából és lehunyta a szemét.

Egyetlen egyszer nem figyelt, és mégis sarokba szorította a férfi. Nagyon megszorongatta a melleit, sokáig fájtak utána. Még mindig fél, hogy valami baja lett akkor a mellének. De ezt már, nem mondhatja el a barátnőinek sem.

Mimi is, és Olga is meglepődött, amikor Natasa megszólalt:

- Azért rázott meg annyira a színdarab, mert nekem az apám volt az. Amikor kicsi voltam, mindig vert. A legkisebb dolgokért is megpofozott. Nagyon megpofozott. Ha lógáztam a széken a lábam, azért. Ha nem ettem meg mindent, ami a tányéromon volt, azért. Mindig talált valami mondvacsinált okot, amiért megverjen. Rettegtem tőle.

Persze, mint kisgyerek, úgy gondoltam, hogy bennem van a hiba, nem lehet engem szeretni, mert rossz vagyok. Amikor aztán kamaszodni kezdtem megváltozott. Az ölébe ültetett, simogatott. Megdicsért, hogy szép nagylány kezdek lenni. Én meg örültem neki.

Na, aztán egyre feljebb simogatta a lábam, már a szoknyám alatt nyúlkaált, már fogdosni kezdett. Későn kezdetem kamaszodni, már tizennégy éves elmúltam, és tudtam azt, hogy mi történik férfi és nő között. Tisztában voltam vele, hogy nem helyes az, amit csinál, de nem mertem vele ellenkezni. Félttem, hogy nagyon megver, ahogy szokott.

Próbáltam kitérni előle, ahogy csak tudtam. Reggel hatra járt dolgozni, hamar hazaért a munkából, és én kikaptam, ha elmentem otthonról mondjuk egy barátnőmhöz. Örsgyűlésen, vagy más iskolai foglalkozáson sem lehettem minden nap. Kínomban kitaláltam, hogy elmentem anyukám elé a munkahelyére, megvártam, amíg végez, és együtt mentünk haza. Ez ellen apám sem szólhatott semmit.

Csak akkor volt baj, ha anyukámnak valami gyűlése volt

munka után és azt mondta, hogy ne menjek eléje aznap. Akkor a szomszéd lánynál bujkáltam, és az ablakukból lestem a mamámat, hogy mikor ér haza. Csatlakoztam hozzá az udvaron, és úgy mentem be vele együtt a lakásba. De ha otthon volt anyukám, akkor is vigyázni kellett, hogy ha kettesben maradok apámmal, mindig legyen mögöttem egérút, amin elmenekülhetek előle. Néha sikerült elkapnia és össze-vissza fogdosott, szájon csókolt, rémes volt!

Az egész gyerekkorom bujkálással, hazudozással telt, és szörnyű verésekkel, mert bármit csináltam, vagy nem csináltam, összevert borzasztóan, talán bosszúból, hogy elmenekültem előle.

Olga és Mimi összenéztek, és szinte egyszerre mondták:

- Borzasztó lehetett neked megnézni azt a darabot, még ha nem is járt sikerrel apád.

Natasa pedig elhessegette a gondolataiból azt az egy alkalmat, amikor tavaszi szünet volt, és nem tudta, hogy az apja szabadságot vett ki. Reggel, amikor az anyja elment otthonról, az apja meztelenül bemászott mellé az ágyába. Nem, erre gondolni sem akar, ezt már képtelen elmondani a barátnőinek.

Erőt vett magán, és megszólalt:

- Teljesen magam alatt voltam ettől a színdarabtól, az biztos. Azon gondolkodtam, hogy a nézők közül hány nő kapta meg a szexuális beavatást a rokon férfiaktól, és hány éves korában. Na és a nézőtéren ülő férfiak közül hányan érdemelnék meg, hogy összeverjék, megrugdossák, a családból kiközösítsék őket, mint a színdarabban az apát.

- Én soha nem bíztam a rokon férfiakban sem, sohasem hagytam, hogy a lányom egyedül legyen velük – mondta Olga.

- Micsoda szerencse, hogy fiaim vannak - mondta Mimi. Aztán bizonytalanul elhallgatott. A színdarabbeli apára gondolt... Natasa nem szólt semmit. Arról az estéről, arról a találkozásról aztán soha többé nem beszéltek.

Ők szégyellték magukat.

A történet 2007-ben játszódik

Mindörökké külváros

A tanárnő, ahogy leszáll a buszról, hirtelen tájékozódni sem tud. Kigombolja a kabátját a hirtelen jött nyári melegben, és lassan körbe fordul. Aztán tétován elindul arra, amerre a helyes irányt sejtí.

Megnézi az utcanév táblát, és megállapítja, hogy elvileg jó helyen jár. Azonban az előtte magasodó kétemeletes építmény - amelyet a tetejétől az aljáig hatalmas üvegablakok borítanak - egyáltalán nem emlékeztet arra a házra, amit keres. Az a régi ház pont olyan volt, mint ezer meg ezer hozzá hasonló, amik a gyárak környékén, a sivár külvárosokban álltak. Az L alakú, hosszú, földszintes saroképület két utcára nézett.

Az utcák felé néző oldalon ugyanúgy, mint az udvar felé néző oldalán sok, apró, komfort nélküli lakással. Egy ajtó, egy ablak. Az ajtók a konyhákba nyíltak, és állandó ételszag áradt ki rajtuk. Az ablakokon át a bútorokkal túlzsúfolt szobák mélyébe tekinthettek volna az utcai járókelők, vagy az udvari szomszédok, ha a sűrű horgolású, ernyedtt csipkefüggönyök útját nem állják a kíváncsi pillantásoknak.

Télen, az ablakok külső párkányain leütött zománcú, piros és kék lábasok, fazekak, bögrék tarkállottak, meg zsírpapírba csomagolt húsok, amiket nem vettek ki a cekkernek nevezett hálós szatyrokból, hanem a szatyor fülét jó erősen odakötötték az ablakkeretbe vert szöghöz.

Az utca felőli oldalon lakók a járdáról egyenesen a konyhába léptek, ahol a fővő bableves és a paprikás krumplic illata elvegyült az utcai por fémesszagával, a járművek kipufogójából áradó füsttel.

A belső oldalon lévő ugyanilyen lakások egy nagy, poros, itt-ott csalán borította udvarra néztek.

A ház széles kapuján egész nap teherautók tolattak ki-be, amiket az udvar másik oldalán lévő szerelőműhelybe hoztak. Így, az udvar mindig dugig volt szeszélyesen leparkolt, javításra váró teherautókkal.

A lakások ajtaja előtt picike kertek küzdöttek a porral és a korommal a megmaradásért. Néhány tő rózsza, hortenzia, egy darabka fű.

Amikor este bezárt az autójavító, hazamentek a munkások, és abbamaradt az egész napos zaj, kopácsolás, a motorok túráztatása, az itt lakók vizes kannákkal a kezükben kissé féloldalt dőlve járkáltak, megöntözték a növényeket, kihoztak egy sámlit, vagy hokedlit a konyhaajtó elé, és kiültek levegőzni.

Úgy tettek, mintha nem látnák a poros udvart, a rozoga teherautókat, a közös vécé örökké sarkig tárt ajtaját, a csálé porolót, az udvar végében az összeeszkábált fabódét, amiben egy hatgyerekes család húzta meg magát.

Még mindig jobb volt odakinn, mint odabenn az enyhén dohos szagot, és a főzések kiszellőztethetetlen illatát lehelő falak között.

A tanárnő ebben a házban lakott, amikor gyerek volt, és most ezt a házat kereste.

Ötödikben a padtársa, Varga Ilonka meghívta magukhoz zsúrra. Akkor látott életében először belvárosi lakást, tágas, szépen berendezett szobákkal, napfényes óriási ablakokkal, nagy puha szőnyegekkel, fürdőszobával, gáztűzhellyel, jégszekrénnel. Attól kezdve gyűlölte, hogy a külvárosban laktak, úgy osont haza, hogy szinte beleegörnyedt.

Mégis, a minap, egy könyv olvasása közben, valami nosztalgia tört rá, és elhatározta, hogy sorban minden helyre elmegy a városban, ahol valaha élt.

Ide jött először, ahol gyerekkorában lakott.

Úgy tervezte, hogy majd bemegy a régi házba, és megkéri azt, akié most a hajdani lakásuk, hogy engedje be őt egy percre, körülnézni.

Most itt áll a helyszínen, de nem kell senkit megkérnie, mert nincsen meg az a régi ház, lebontották. Ez az óriási üveges vitrinhez hasonló épület terpeszkedik a helyén. Autószalon, hirdeti rajta a felirat, ha akar, bemehet... Próbálja felmérni, hogy hol is állt régen ház, mert ez az új épület más szögben épült, talán kicsit beljebb is az utca vonalától.

Megkeresi az üvegportálok között a bejáratot, és belép a bemutató terembe.

A hatalmas eladótér közepén egy kék- és fehér színű panelekkel határolt, kerek kis kuckó van, ami egy asztalt, széket és néhány alacsony iratszekrényt rejt. Nincs ott senki, teljesen egyedül van.

Sétál a kiállított gépkocsik szimmetrikus sora között, de ügyet sem vet rájuk.

Próbálja beleképzelni a mostani műanyag, fém és üveg világba azt a hámló vakolatú, kátránypapír tetős házat.

Összerándulól szemöldökkel méregeti, hogy annak idején hol lehetett az a lakás, ahol kislánként élt a szüleivel.

A keskeny konyha a sparhelttel, a kredencsel, a széles asztallal, ami mellett csak oldalvást lehetett elmenni. A pici szoba, ami úgy agyon volt zsúfolva a két nagy ágygal, az ő díványával, két szekrénnel, a hármastükörrel, csipketerítős kisasztallal, karosszékkal, virágállvánnyal, hogy csak bujkálva lehetett közlekedni közöttük.

Már lassan beletörődik, hogy nem tudja a tágas térben elhelyezni a múltból megmaradt emlékeket, amikor két ezüstsínű autó között állva hangokat vél hallani...

– Téged senki sem kérdezett! A gyerekek hallgass a neve! – csattan fel egy férfihang.

– Ha vége a nyóc osztálynak beállsz a gyárba apád mellé, betanított munkásnak, dógozol amíg meglesz a kelengyéd, osztán maj férjhez adunk, és élhetsz nyugottan. A csirke ne akarjon okosabb lenni... – replikáz egy női hang is.

– Nem tarthatnak vissza! Az én életem! Nekem fontos, hogy tanuljak! Más örülne, hogy hatszáz gyerek közül nekem a legjobb a bizonyítványom! – bizonygatja egy kislány, akinek a hangjában sírás bujkál...

Széktaszigálás hangját hallja, majd egy ajtó csapódását.

Elmosolyodik. Úgy érzi, megtalálta a konyhát.

Megkerüli a jobboldali ezüstsínű autót, és halk hüppögést hall, könyvek lapjai zizegnek. Feszülten figyel, mint akkor régen is, hogy elrejtse - ha valaki megnyitja a szobaaajtót - a könyvtárból titokban kölcsönzött könyveket, amikből a

gimnáziumi felvétélre készült. Még a szerelemes regény borítóját is látja maga előtt, amit ott tartott készenlétben, mintha azt olvasná...

Végül csak teljesült az akarata.

Amikor felvették a gimnáziumba, kollégiumi helyet is kért. Arra hivatkozott, hogy otthon nem tud tanulni. Mivel munkásszülők gyermeke volt, megkapta a kollégiumi elhelyezést. Végre teljesült az álma, elkerült a külvárosból.

Később az egyetemet is így végezte el. Néha, néha hazalátogatott ide, a szüleihez, de nem igen volt mit mondaniuk egymásnak. Nehezteltek rá, mert fölébük kerekedett. Ő is neheztelt rájuk, amiért nem értették meg. Nem támogatták abban, hogy kikerüljön a munkáslakások szegényes világából, a külvárosból.

Sóhajt egyet, és kísétál a kiállított autók között a szalonból. Végignéz az utcán, aminek már csak a neve a régi. Eltűntek mind a nyomorúságos, komfortnélküli, földszintes lakóépületek.

A kisközért is, aminek a kirakatában soha semmi más nem volt, csak a Családi kávépótló napszítta, üres dobozai.

Eltűnt a gyár, esőtől málló hirdetésekkel teleragasztgatott, lekopó jelszavakkal teleházolt, gyerekek által összefirkált téglakerítése, a kerítés mellett felhalmozódó szemétben növekvő poros ecetfákkal együtt.

Lebontották az utca fölé magasodó gyárat is, ami annak idején, szinte maga alá gyűrte a körülötte álló kis házakat. Már nem merednek a vassodronnyal borított ablakai vak szemekként, hogy ne lássák a külvárosi nyomorúságot.

Új, ötemeletes lakóházak szegélyezik az utcát.

A lakások nagy ablakai előtt széles erkélyek vannak, zöld növényekkel, virágokkal, kerti bútorokkal, itt-ott parabola antennákkal, széthagyott gyerekjátékokkal. A házak előtt az utcán, mindenütt nagy fák bontogatják a leveleiket.

Hiába, réges-régen nem járt már erre. Azóta a külváros megváltozott. A buszmegálló felé lépkedve arra gondol, hogy holnap majd elmegy, a tanács által kiutalt, első önálló otthonát is megnézi, a Havanna lakótelepen.

Ugyanis a sors akaratából az egyetemi kollégium, majd néhány belvárosi albérlet után, újra visszakерült egy másik külvárosba. Ezúttal a sok lépcsőházas, túlméretezett toronyházak, a zúgó liftek, a hörgő csövekkel telepakolt visszhangos szerelőaknák, a labirintusszerű folyosók kusza járatai, az alulméretezett konyhák, és kicsiny lakóhelyiségek világába.

A város legrosszabb hírű, szegény családokkal, és kubai vendégmunkásokkal telezsúfolt, a bűnözési adatról hírhedt, sivár panelházas lakótelepén lakott, és tanított évtizedekig. Az acélbetétes ajtóval védett magányában folyton ott zajongott körülötte az egész ház minden lakója. Fúrás, kopácsolás, gyereksírás, telefoncsörgés, zene, beszéd, írógépkopogás, veszekedés, sírás, sóhajok, sikolyok, és szeretkezés hangjai kúsztak át emeleteket, a panelek résein szétömlöttek a falból, és beborítottak mindent, elfeledve, hogy honnan indultak útjukra.

Sokáig úgy gondolta, hogy végleg ott ragad, mert bármennyire is szeretett volna elköltözni, a tanári fizetéséből nem tudta összespórolni egy belvárosi lakáscseréhez szükséges ráfizetés összegét.

Begördül a busz a megállóba, felszáll rá, és hazaindult a belváros felé, ahová vagy tíz éve, csodával határos módon mégis sikerült végre beköltöznie.

Akkor jelent meg – a magyar kiadók által visszautasított – „Külvárosi gettó” című könyve egy német kiadónál, ami a lakótelepi gyerekbandák harcairól szólt, és váratlanul siker lett.

Az Oktogonnál leszáll a buszról, néhány utcányit gyalogol a Körúton, az üresen álló üzlethelyiségek poros kirakatai előtt. Az üzletek bezárt ajtajának beszögeléseiben hajléktalanok húzták meg magukat. Időnként a piszkos ruhahalmok közül kinyúl felé egy még piszkosabb tenyér, és egy kásás hang néhány forintért esdekel.

Befordul egy mellékutcába, a járdán pénzért parkoló autók mellett oldalazva kerülgeti a kutyapiszkot és a szemetet.

Feltámad a nehéz, benzin szagú szél, felkavarja a házak

tövében a járdára leülepedett port, és kormot, a gyomorforgató vizeletszagot. A tavaszi napsütés sem tudja feljavítani a belvárosi utca szegényes látványát, a lepusztult házakon az évszázados koszt, az omladozó erkélyeket, és a hámló vakolatukon a falfirkák kuszaságát.

Siváran ásítognak a szemetes kapualjak, az utcán lehajtott fejjel, szinte meggörnyedve oson néhány rosszul öltözött járókelő. A tanárnő ügyet sem vet rájuk. Végre teljesült az, amire élete nagy részében vágyakozott, a belvárosban lakik...

A történet 2009-ben játszódik

Nőgyűlölet

Már tavaly felfigyeltem rájuk.

Persze láttam már őket azelőtt is. Régebben még néhányat kedveltem is közülük.

Amióta rájöttem, hogy milyen undorítóak, azóta utálok őket. Rosszul vagyok, ha csak a közelemben vannak!

Pedig mindenütt ott nyüzsögnek, minden tele van velük.

A televízió felnyitotta a szememet, már tisztában vagyok a gusztustalan titkaikkal.

Hófehér nadrágban, háttal ugrálnak a tükör előtt, hogy véres-e a fenekük. Görgős széken lökdösik magukat az irodában, mert nem mernek felállni e miatt. Ezek egyfolytában menstruálnak. Olyan hülyék, hogy nem tudják ilyenkor mi a teendő.

Még jó, hogy a reklámok megmondják nekik, mert különben hogy néznének ki.

Már az is elég, hogy naponta többször el kell ismételni, hogy figyeljenek magukra, milyen tampon meg betétet használjanak, ha fehér nadrágot – bár a másmilyen színű sem igazán jól néz ki bemocskolva – akarnak felvenni, vagy felállni a székükről.

A betétről jut eszembe az a másik visszataszító dolog.

Ezek felnőtt nő létükre folyton bepisilnek, mint a kisbabák. A reklámban, anyukámnál fiatalabb nénik riszálják magukat büszkén az utcán, mert pisifogó betét van a bugyijukban. A lányok sohasem lesznek szobatiszták, mint mi, a fiúk?

Én már tizenkét éves múltam, de két éves korom óta nem csurgattam be. Ezek meg nyakra-főre. Nyaralni is úgy mennek, hogy viszik a pisi betéteket, láttam, amikor a reklámban a bőrröndbe pakolták.

Ha éppen nem kell nekik – bár nem tudom van-e ilyen egyáltalán – ez a két betét, akkor meg tisztasági betéteket kell használniuk. A tiszta alsó nem elég? Folyton csöpög belőlük valami ocsmány lé, aminek bűdös szaga van?

Valószínűleg ezt kell az illatszerek mértéktelen használatával elnyomni. Esetleg éppen nem vették be a puffadás elleni szert, és hatalmas pukikat nyomatnak...

A minap is jöttem sulis után az utcánkban, és jött velem szembe egy fiatal csajszi. Hiába mentem át a másik oldalra, olyan keskeny az utca, hogy messziről megcsapott a magára locsolt parfüm bűze. Amikor mellém ért, majdnem elhánytam magam, bár igyekeztem nem venni levegőt, mégis befurakodott az orromba, a számba, lement a gyomromba az émelyítő szag.

Már régen elment, de a szagcsóva, amit húzott maga után még mindig ott volt.

Anyunak sem lehet a közelébe menni, mert olyan szaga van, mint a Douglas boltban az Árkád bevásárló központban.

Parfümös öblítővel mossa a ruháit. Régebben az én holmijaimat is összerakta a mosásban a sajátjával, olyan szaga lett a cuccaimnak, mint egy bűdös borznak.

Mondtam neki, hogy én ezeket fel nem veszem.

Azóta külön mossa az én ruháimat öblítő nélkül. Apu nem mer szólani neki, megadóan jár a gyomorforgató szagú szerkőiben.

Aztán Anyu még fúj magára parfümöt, illatosított dezodort, hajlakkot, és illatosított kencéket rak az arcára.

Nem is engedem már egy éve, hogy megpusziljon, vagy megöleljen. Azt szoktam mondani neki, hogy nem vagyok már kislány.

Mégsem árulhatom el neki, hogy a szagát nem bírom, meg azt a tudatot, hogy neki is el kell lepleznie ezzel a sok agyonillatosított cuccal valami undorító dolgot.

Az én anyukámnak, akit még pár évvel ezelőtt a világ legszebb, és legjószagúbb mamájának láttam. Persze akkor még kicsi voltam, nem figyeltem fel a reklámokban a női praktikákra. Például a vastagon felkent rúzsra, ami alatt egy tapasz takarja el a herpeszt a szájukon. Fúj!

Szörnyűség az is, hogy mindig mennyi ideig vannak a mosdóban.

Persze már tisztában vagyok azzal is, hogy miért... Nem tudják megúsztatni a barna macit, csak ha valami cseppeket szednek be. Szorulásuk van, azt mondják a reklámban. Amikor kisebb voltam azt hittem, hogy valahová beszorulnak, mondjuk a liftbe. Csodálkoztam is, hogy miért nem a vészjelző gombot nyomják meg.

Sokáig nem értettem, hogy ezek a cseppek hogyan juttatják ki őket a liftből. Most már tisztában vagyok vele, hogy milyen bugyuta voltam!

A hónaljukat is le kell borotválniuk, mert különben bűdösek, mint a disznók. Láttam a tévében, hogy egy malac rőfög ki olyankor a hónuk alól, és a férfiak nagy ívben elkerülik őket. Az biztos, hogy én is nagy ívben kerülöm mindet!

Sajnos nem lehet mindig távol tartani magamtól ezeket a visszataszító bigéket.

A tancik a suliban képesek megállni a padom mellett, és nézni mit írok a dolgozatba, vagy képesek ott lehorgonyozva magyarázni.

Libabőrös leszek a gondolattól, hogy rám ragasztják valamelyik nyavalyájukat.

Én nem mentem ki a szobából, amikor a tévé reklámban egy csaj ki akart küldeni, mert azt mondta, hogy a „Csók és könny” című sorozat jön. Nem is volt a reklámnak kifutója, és még ajánló sem volt. Reklám közben nem is szoktak sorozatokat adni. Lehet, hogy a nők ilyen buták, hogy elhiszik, de én nem. Nézem eleget a tévét, tudom hogyan kezdődnek a műsorok. Így aztán megtudtam, hogy hüvely gombájuk is van a nőknek. Iszonyúan förtelmes!

Mindig erre kell gondolnom, ha a tanárnő megáll mellettem, vagy valamelyik tyúk a közelemben jön.

A múltkor egy lányt akart az ofő mellém ültetni, de én megmondtam, hogy akkor kiiratkozom ebből az iskolából. A lány sírt egy csomót, az osztályfőnök meg behívatta a muttert. Nem tudom mit beszéltek egymással. Anya, amikor hazajött megkérdezte, hogy miért utálom a lányokat. Megmondtam kereken, hogy azért, mert pisisek. Édesanya nem is tiltakozott, tudja, hogy igazam van.

Anyu magazinjai, amiket olvas, azok is tele vannak ezekkel a reklámokkal, meg másokkal is. Ha a nők nem szednek mindenféle kapszulákat, akkor kihullik a hajuk, beteg kisbabákat szülnek, nincs erejük mozogni, vagy csak mankóval tudnak vánszorogni.

Zsírégető kapszulákat is szednek. Hát nem rémes? Iszonyú lehet, amikor ég a zsírjuk!

A fogaik meg nem igaziak, csak be van ragasztva a szájukba, és ha nem a megfelelő ragasztót használják, akkor kiesik, ha mosolyognak.

A combjukat meg a feneküket állandóan kenni kell, valami kencével, mert narancsbőrük lesz. Ha beleakad valami, akkor lejön róluk, mint a narancsról a héja?

A lábukról is le kell borotválniuk a szőrt, meg máshonnan is, mindenhonnan. Érted? Amíg olyanok lesznek, mint a hüllők. Utálom a hüllőket! Egy csupasz csigára kell hasonlítaniuk. Utálom a csupasz csigákat!

Hiába operáltatnak lufikat a mellükbe, és kennek magukra annyi festéket, hogy úgy nézzenek ki, mint a műnők apu eldugdosott újságjában, hiába szívatják le a zsírt a combjukról, a fenekükről, és a hasukról – ez is milyen borzalmasan hányinger -, nekem nem kellene egyik sem.

Örökre elkaszálták magukat nálam.

A barátom Levente százszor különb. Ő egy évvel idősebb, mint én, és már neki szép szőrös a lába, a hónalja, meg máshol is. Semmit nem fúj, és ken magára.

Jó szappan és sampon szaga van, a fogai meg szép fehérek és a sajátjai. Nem kell neki semmilyen betét sehová, sem hashajtó, sem puffadás gátló, és soha nem ugrál a fehér nadrágjában a tükör előtt. Nekem nagyon bejön a lányok helyett a Levente!

A történet 2011-ben játszódik

Az illat

Amikor Dórának valamelyik családtagja, barátja, kollégája, vagy ismerőse mesélte el az egészségügyi panaszait, tele volt jó tanácsokkal.

Szívesen elmondta, hogy a nagymamája milyen csálhatatlan módon gyógyította ezt a betegséget, vagy a szomszédasszony hogyan lábalt ki belőle, milyen cikkeket olvasott róla az interneten.

Sohasem látott orvosokat ajánlott, akiket hallomásból ismert csak, de kitűnő szakembereknek tartott mások véleménye alapján.

Amikor azonban egyik nyáron megfázott /vagy megajándékozta valaki néhány jól fejlett bacilussal/ és fájta a torka, folyt az orra, tüsszögött, a sok jó tanácsából egy sem jutott az eszébe, hirtelen mindezeket elfelejtette, és elment az orvoshoz...

Szorgalmasan beszedte a felírt antibiotikumot. Teltek-múltak a hetek, a hónapok, de valahogy nem tudott kijönni a betegségből.

Nem kapott levegőt csak a száján. Valami érdekes módon, mintha csak a bal oldalán lett volna náthás, ott nem szűnt meg az orrfolyása.

Folyton köhögött, és nem érezte egyáltalán az illatokat.

Amikor már túl volt a sokadik antibiotikumos kezelésen, a bal szeme fájni kezdett, ami csak egyre rosszabb, és rosszabb lett. Szeptember elején elküldte a háziorvos a gégeszetre. A férje egyik kollegája ajánlott egy nagy tudású, kiváló, kórházi fül-orr-gégész.

Dóra időpontot kért az orvostól, majd amikor felkereste, aggódva ült a leleteivel a kezében, a fertőtlenítő, és alig kivehetően ágytál szagú, huzatos kórházi folyosó, lepattogzott festésű, hajdan fehér padján.

Néhány pongyolás nő, és fürdőköpenyes férfi ödögött a repedezett fekete-fehér kőkockás folyosón, kötésekkel a torkukon, vagy a fejükön.

Amikor beszélítették a rendelőbe, összeugrott a gyomra az idegességtől, és a félelemtől.

Virág doktor ugyanazzal a begyakorlott, távolságtartó modorral fogadta, amit a legtöbb orvos felvett, ha beteggel beszélt. Dóra elmondta mi a panasza, és átadta a labor, a röntgen, és a CT leleteit.

Az orvos, amíg átnézte a leleteket, az egyik ujjával a röntgenfelvételen dobolt.

Dórának, az ósdi, agyonhasznált bútorokkal, műszereket és fecskendőket rejtő üveges szekrényekkel, telizsúfolt rendelőben eszébe jutottak a gyermekkori fül felszúrásai.

Annyira rátört a félelem, hogy legszívesebben kirohant volna az ajtón. A saját szívdobogása a fülében zakatolt. Alig hallotta meg, amikor az orvos beszélni kezdett:

- Nézze asszonyom a CT felvételét – az orvos rábökött egy ponton a felvételre – Önnek súlyos baloldali arcüreggyulladás van. Ettől vannak a tünetei.

Mikor Dóra megszólalt, megbicsaklott a hangja:

- Biztosan van egy jó gyógyszer, ami elmulasztja...

Az orvos szakszerű távolságtartással beszélt:

- Ezt az állapotot már gyógyszeres kezeléssel nem lehet gyógyítani. A jelenlegi helyzetben nincs más megoldás, fel kell szűrni az arcüregét, és kimosni.

Dóra tiltakozva rázta a fejét:

- Nem, ezt nem akarom! Úgy hallottam, hogyha felszúrák az arcüreget, akkor újra, meg újra fel kell szűrni. Nem hoz végleges gyógyulást a felszúrás, viszont nagyon fáj! – mondta halk, feszült hangon.

- Márpedig nincsen más választása! Beszedhet még több antibiotikumot, de attól az arcüregében lévő gennyes váladék nem fog eltávozni. Csak akkor áll majd helyre az egészsége, ha ezt a beavatkozást elvégezzük.

Dóra nyugtalanul feszengett a széken, egészen máshol szeretett volna lenni. Azt kívánta, hogy bárcsak ez az egész ne történt volna meg vele.

- Doktor úr! Nincsen valami más módja, hogy meggyógyuljak? Nem szeretném, ha felszúrná az arcomat...

- Asszonyom! Ha nem tisztítom ki az arcüregét, elgennyesedhetnek az arccsontjai, megvakulhat a bal szemére! Ezt akarja?

Rettenetesen félt a beavatkozástól, de amit az orvos mondott, hogy végre helyreáll az egészsége, azt nagyon szerette volna.

Elhallgattatta magában a beavatkozás sikerében kétkedő belső hangot, megfékezte a rettegését, és rákérdezett:

- Egészen biztos doktor úr, hogy ettől elmúlik az arcüreggyulladásom, és megszűnnek a panaszaim? Teljesen rendbe fogok jönni?

- Nyugodt lehet asszonyom! Egy kis kellemetlenség, és már túl is van rajta.

Az orvos magabiztossága hatott Dórára, nem is figyelt fel rá, hogy nem pontosan arra válaszolt, amit kérdezett tőle.

Szótlanul bólintott, és a doktor már kapcsolta is fel a lámpát, odaintette a nővért.

A fájdalmas, húsba hasító felszúrásan túljutva, a kimosást nem tudta elviselni, mert az arcüregébe juttatott víz hatására a bal szemében olyan fájdalom keletkezett, hogy csakis a jól neveltsége miatt nem sikoltozott.

- Jaj, a szemem! Nagyon fáj a szemem! – ismételtette remegve, és kínlódom a rászakadó elviselhetetlen fájdalomtól.

Virág doktor abbahagyta ezt a beavatkozást, és így szólt:

- Nagyobb a baj, mint gondoltam. Itt egy azonnali arcüreg műtét szükséges.

Dóra megnémult a fájdalomtól, és a rémülettől. Az orvos folytatta:

- Egy szondát fogunk az orrán keresztül az arcüregébe vezetni, amin keresztül kiszippantjuk az ott lévő váladékot. Ezt szövettani vizsgálatnak vetjük alá. Ezzel megállapítjuk, hogy mi okozta az arcüreggyulladását, és egyszer- és mindenkorra kikezeljük belőle. Maga a beavatkozás tíz perc, maximum negyedóra. Holnap reggel el is végezzük. Egy napig nálunk marad megfigyelésen, aztán mehet haza. Ez elég jól hangzott.

Dóra pocsékul érezte magát, és másra sem vágyott, minthogy az élet újra szép legyen. Beleegyezetett a műtétbe. Azt a kis szippantást, ami az orvos szerint maximum negyed óra, túl fogja élni, gondolta.

Másnap reggel befeküdt a kórházba. Ami a műtétnél valójában történt, arra nem volt felkészülve. Nem negyedórát, hanem másfél órát töltött a műtőasztalon, ébren, de annyira leszedálva, hogy sem beszélni, sem mozogni nem tudott. Közben a kis szippantásról kiderült: ahhoz, hogy odakerüljön a szonda, ahová az orvos akarja, össze kell törni az arcában, az egyes üregek közötti átjáráshoz, a csontokat. Végül a homloküregébe is felvezette az orvos a szondát, ehhez összetörte belülről az orrcsontja egy részét, és még mindent, ami ahhoz kellett, hogy oda bejusson egy pillanatra a szonda. A csontokat nem lehet érzésteleníteni. Soha el sem tudta volna képzelni azt a fájdalmat, ami ezzel járt...

Az arca „remekül” nézett ki utána, az orrából dőlt a vér, de túl volt a műtéten. Na még egy kis jegelés, egy újabb adag antibiotikum, egy kontroll, és már jól is lesz. Nem volt hiábavaló a sok szenvedés, reménykedett.

Négy hét múlva a kontrollon megkérdezte a szövettani vizsgálat eredményét, azt a választ kapta, hogy minden rendben van. Kíváncsian rákérdezett, hogy mitől volt ez a rémes arcüreggyulladás – az orvos azt ígérte, hogy a szövettani vizsgálatból kiderül – de csak egy fejcsóválás volt a válasz, és az, hogy minden rendben van.

Hát nem volt rendben. Előbb a bal szeméről derült ki, hogy kicsit furcsán fog ezután kinézni. Ennek a szemének az alsószemhéja a műtét előtt duzzadtabb volt, mint a jobb szeme alsószemhéja. Ez most a műtét után szépen behorpadt. A bal szeme ráadásul állandóan könnyezett. Később a szemklinikán kicsit kitágították a műtétnél megsérült baloldali könnycsatornát, ami az orrba vezeti normál esetben a könnyeket, amik a szemet állandóan mossák. Ezután már csak hidegben könnyezett a szeme, amikor fokozott a könnytermelés, tíz fokos hőmérséklet

felett fölött már nem. Hurrá!

November elején már csak az volt a kérdés, hogy miért folyik még mindig egyfolytában az orra, miért nem kap rajta levegőt, és miért fáj újra a bal szeme?

Visszament Virág doktorhoz, aki megnyugtatta, hogy ezt megszüntetni csak egy pillanat műve, és már rendben is lesz. A műtét után valami összenőtt, aminek nem kellett volna, ezért vannak a panaszai. A megoldás egyszerű. Tíz perc alatt lézerrel átvágja azt, ami összenőtt, és már kap is levegőt, elmúlnak a panaszai. Az egész nagyon gyorsan fog történni, nem is fog fájni, nem is fog vérezni, minden rendben lesz. Irány a műtőasztal, jön a végleges megoldás. És jött...

Tíz perc helyett egy óra a műtőasztalon. A műtét, ha kifejezetten nem is fájt, de szörnyen kellemetlen volt. Dóra égett szövetek szagát érezte belül az orrában, amitől felfordult a gyomra... Az orvos idegesen kiabált, hogy miért nem jön a lézer sugár, aztán meg azért kiabált idegesen, hogy miért olyan erősségű, meg azért, hogy most nem is mondta, hogy jöjjön a lézer sugár... Az asszisztens nő ismételten kérdezgette, hogy a beteg orrában levő szívócsőben miért vannak ezek a fura dolgok? Amire az orvos korrekt válasza az volt, hogy ő úgy tudja, hogy két éves koráig nem beszélt az asszisztens nő, kár, hogy azután már megtanult beszélni...

Ha az első műtét szenvedései a poklot idézték, akkor a második műtét kész horror volt...

Dóra egyre azon gondolkodott a műtét közben, hogy vajon most éppen mit barmolnak el rajta? Meg azon, hogy nem zavarja őket, hogy mindent hall? A fő kérdés persze az volt, egyáltalán normális-e, hogy megint hagyta magát rábeszélni egy újabb műtetre? A félelem sűrű nedves csomóként fojtogatta a torkát.

Amikor vége lett a beavatkozásnak, Virág doktor közölte, mégsem sikerült megoldani a problémát. Ezt egyébként Dóra is gyanította, mert továbbra sem kapott levegőt az orrán, ráadásul – az ígéretek ellenére – dőlt belőle a vér, és

nagyon rosszul érezte magát. Az orvos azt ígérte, hogy majd egy harmadik műtéttel nemsokára véglegesen rendezni fogja a helyzetet.

Na, akkor látták egymást utoljára.

Ezek után határozottan úgy érezte, sem még egy műtétet nem akar, sem ezt az orvost.

Azonban továbbra sem kapott levegőt, az orra egyfolytában folyt, és a bal szeme is egyre jobban fájt. Az ételeket, virágokat, csokoládét, teát, kávét csak a látványuk alapján azonosította be. Nem érezte az illatukat. Az ízeket is alig érezte.

Egy egészségügyben dolgozó ismerőse ajánlott egy nagyon-nagyon jó fül-orr-gégészt, akire nyugodtan rábízhatja magát. Dóra abban reménykedett, hogy az orvos-váltás talán hozzásegíti a gyógyuláshoz. Az új orvos által elrendelt vizsgálatok alapján, december közepén ismét baloldali arcüreggyulladást állapítottak meg. Dóra, amikor megtudta, megtántorodott, mintha megütötték volna.

Az új orvos megnyugtatta, hogy ezt egy műtéttel rendbe fogja hozni.

Dóra köszönte szépen, ezt valahogy már nem akarta. Az orvos azzal bocsátotta el, hogy úgyis vissza fog menni hozzá...

Hát nem ment vissza! Pedig egyre rosszabbul volt. Annyira rosszul, hogy egész időszakok estek ki az emlékezetéből. Például egy hivatalban elintézett valamit. Ez biztos, mert megvoltak a papírok, amiket ott kapott. Azonban sem a hivatalra, sem az ügyintézőre, sem az ottlétére nem emlékezett!

Ez elég rémisztő volt!

A munkahelyén – ugyanis közben végig dolgozott – vajon kinek, mit ígért? Kivel, mit beszélt meg? Milyen feladat esett ki az emlékezetéből, mert annyira rosszul volt?

Már kezdett beletörődni a harmadik műtétbe, amikor végre leül a számítógép elé, és beírta az internetes keresőbe: arcüreggyulladás.

Olvasott, és olvasott.

Orvosokat, betegeket, újságcikkeket, tanulmányokat, élménybeszámolókat, hozzászólásokat a témához.

Teljesen mellbe vágta, amikor arról olvasott, hogy valakit már tizennegyedszer műtenek, mert az arcüregében a gennyes váladék újratermelődik.

Aztán egyszer csak elkezdte olvasni pontosan azt, ami vele megtörtént. A rengeteg antibiotikumos kezelésről, a felszúrásról, az első, a második, a sokadik műtétről. Szinte hinni sem akart a szemének! Ott volt leírva a múltja, és a rá váró jövő...

Megrázó volt!

Megnézte, hogy ki írta a cikket. Egy orvosnő, akit már névről ismert, mert nagyon szerette olvasni egy napilapban megjelenő érdekes cikkeit.

Azonban vele is volt egy kis problémája: a doktornő természetgyógyászként dolgozott.

A természetgyógyászatról Dóra el tudta képzelni a masszírozást, a belgyógyászati problémák gyógynövényes kezelését, de úgy gondolta, egy természetgyógyász nem képes meggyógyítani egy súlyos arcüreggyulladást, amit a szakorvosok szerint műteni lehet csak.

A végső lökést, hogy mégis felkeresse a doktornőt, a fogorvosa adta.

Látta, amikor nála volt, hogy mennyire rossz egészségi állapotban van, és türelmesen végig hallgatta kalandjait az egészségügyben. Amikor megemlítette neki, hogy azon gondolkodik, elmegy egy természetgyógyászhoz, Dóra csodálkozására azt felelte a fogorvosa, hogy jól teszi. A nyugati orvoslás – amit ő is tanult – nem szentírás.

Az egészségügyi problémákat úgy is meg lehet közelíteni, hogy nem a betegséget, hanem a beteg embert gyógyítják.

Dóra január elején bejelentkezett az egészségközpontba, ahol a doktornő dolgozott.

Amikor idegesen, az újabb megpróbáltatásoktól való félelemmel a szívében belépett az ajtón, a recepciós pult mögött dolgozó fiatal nők közül az egyik rámosolygott, és megkérdezte, hogy miben segíthet.

Dóra bemutatkozott, és elmondta, hogy mikorra kapott időpontot, és miért jött.

A fiatal nő megnézte a számítógépben az időpont foglalását, majd bekísérte egy váróba.

- Szíveskedjék itt helyet foglalni egy rövid időre, rögtön elkezdődik a kivizsgálás.

- Nem szükséges kivizsgálni, elhoztam a leleteimet, egészen frissek – válaszolta Dóra.

- Igen, biztosan azokat is megnézi a doktornő. Mi azonban a teljes egészségi állapotát felmérjük.

Dóra leült egy kényelmes karosszékre. Valahonnan halk zene szólt. Fuvolák, hárfa, csengettyűk hangjaival, halk vízcsobogás, madárcsicsergés, a tenger hullámainak moraja keveredett.

Ahogy hallgatta, a zene átitatta, és érezte, hogy átjárja a nyugalom. Görcsös izmai ellazultak, hátradőlt a karosszékre, körülnézett.

Mindenütt kényelmes karosszékek, cserepes növények, egy vízautomata, mellette tea filterek egy szép tálkában. Az egészségközpont prospektusai egy alacsony polcon, természetgyógyászati magazinok egy asztalkán. A falon egy nagy tábla, a különböző szolgáltatások áraival, és egy plazma tévé, aminek a képernyőjén is az egészségközpont szolgáltatásairól készült film ment, hang nélkül, csak képekben. Éppen egy szőke kontyos, fiatal nőt masszírozott szakszerűen két kéz.

Amikor szólították, nyugodtan vetette alá magát az ottani furcsa kivizsgálásnak. Hőterképet készítettek a testéről, elektroakupunktúrás vizsgálatot, és vércsepp analízist végeztek. Ezeket a vizsgálatokat csöppet sem érezte kellemetlennek Dóra, viszont nagyon érdekesek voltak. Nem az arcüregét vizsgálták, hanem az egész testének egészségi állapotát. Egy fül-orr-gégész is megvizsgálta.

Minden vizsgálatnál készségesen, kedvesen mosolyogva, elmagyarázták neki, hogy mit fog történni, mire szolgál a vizsgálat, és elmondták neki azt is, hogy milyen eredménnyel zárult a vizsgálata.

Csak a fül-orr-gégész nem mondott semmit. Hosszasan nézte az utolsó röntgen, és CT leletét, ő nem mosolygott.

Mire a doktornőhöz került, már nagyjából benne is tudatosult, hogy milyen súlyos az egészségi állapota.

A doktornő rendelője egy napfényes, tágas szoba volt, ahonnan messzire lehetett látni a város felett.

A vékony, rövidre vágott hajú, kedves mosolyú doktornő utcai ruhában volt. Türelmesen végighallgatta Dóra eddigi orvosi kezeléseit, és annak eredménytelenségét. Megnézte a hozott leleteket, az itt készült állapotfelmérést, és azt mondta:

- Nehéz dolgunk lesz, mert nagyon későn került hozzánk. A rengeteg antibiotikum tönkretette a bélflóráját, ami miatt sok minden felszívódik, aminek nem kellene, és sok minden nem szívódik fel, aminek fel kellene szívódnia az emésztés során. Így szinte nem szívódnának fel azok a készítmények, amelyek a gyulladást megszüntetnék. A teste nem tud harcolni a gyulladásáért. Helyrehozzuk az immunrendszerét, és segítünk neki meggyógyítani ezt a rémes gyulladást. Először is, készítünk egy terápiás tervet! Dóra hinni sem akart a fülének.

- Azt gondolja, doktornő, hogy meggyógyulhatok?! Műtét nélkül? Ez biztos?

- Egészen biztos – mosolygott a doktornő – Ha együttműködik velünk, és betartja a terápiás tervet. Kicsit hosszadalmas lesz, ezt a súlyos állapotot visszafordítani, de nem lehetetlen.

Dóra elmosolyodott, és visszatért a reménye, hogy egyszer újra egészséges lesz. Mindent megbeszélte vele a doktornő, majd mindent megkapott írásban is. Diétáznia kellett, bizonyos teát fogyasztani, akupunktúrás kezelésre járni, homeopátiás szereket, és táplálék-kiegészítőket szedni, tengeri sós vízzel az orrát öblögetni, lélegző gyakorlatokat végezni, inhalálni, relaxáló fürdőket venni.

A munkahelyén, a kollegái csak mosolyogtak rajta, milyen naiv, hogy azt képzei, ezektől majd rendbe jön. Amikor a

kezelés elején még rosszabb lett az állapota, valószínűleg már le is mondtak róla.

Mi tagadás Dóra sem volt biztos abban, hogy jó úton jár.

Azonban annyira rettegett a műtétől, hogy minden természetgyógyászati utasítást pontosan betartott. Az íróasztalán a jobb könyökénél egy kisebb patika volt az eléggé drága szerekből. Vitte a teáját mindenhová magával, szedte a cseppeket, a bogyókat, a kapszulákat: percre pontosan.

Néhány hét után aztán kezdett kiderülni, hogy nem kell feltétlenül hinni a kezelésekből, ahhoz, hogy hassanak. Lassan javult a közérzete, előbb megszűnt az állandó fájdalmas nyomás a bal szemében, majd visszatértek az arca bal felének természetes kontúrjai, ahogy megszűnt a duzzadsága. Egyre kevesebb papír zsebkendőt használt, s néha-néha, majd egyre gyakrabban kidugult az orra, levegőt kapott rajta. Ami ennyi idő után egy csodával felért számára.

Az egyik napsütéses tavaszi napon ebédidőben kiment a piacra. Ahogy belépett a piac kapuján, egy pillanatra megérezte a piac ezerféle szagát, illatát. A friss gyümölcsök, zöldségek illatát, a virágokét, a húsoké, a savanyúságokét, a sült kolbászt. Alatta a rothadó hagyma, krumpli, az erjedt gyümölcsök szaga kavargott. Amolyan igazi piac szag. Csak egy percig tartott, de Dóra, aki majdnem egy éve nem érezte a szagokat, az örömkönnyeit maszatolta el az arcán. Számára a piac szaga, a legfinomabb illatnál is kellemesebb volt. Eljövendő húslevesek, sülték és más ínycsiklandozó ételek illatát ígérte, tearózsák, liliomok, jácintok, ibolyák, estikék illatát ígérte. Az egészséget ígérte.

Május végén teljesen egészségesen ült az egészségközpont folyosóján, az utolsó kontrollra várva.

Kiegyensúlyozottnak, és boldognak érezte magát. A fül-orr-gégész, aki januárban megvizsgálta, meglátta, és behívta egy pillanatra a rendelőjébe.

Kifaggatta, hogy érzi magát, megvizsgálta. Nem mondta, de látszott rajta, hogy – Dórához hasonlóan – talán ő sem igazán hitt benne, hogy természetgyógyászattal ilyen eredményt lehet elérni.

Azóta évek teltek el, és Dóra egészséges. Ha azt mondják neki, hogy gondoljon valami kellemesre, a piacot látja maga előtt a tavaszi verőfényben, a piac illatát érzi.

A történet 2009-ben játszódik

A legolcsóbb urna

Ella fullasztó undort érzett a mellkasában, ezzel élt már évek óta, még ha nem is akart mindig tudni róla. Kinyitotta a szobában az ablakot, hogy az áporodott levegőt frissre cserélje, aztán körülnézett, hogy a két hete meghalt édesanyja kis egyszobás lakásában mi az, aminek még hasznát tudná venni.

Milyen rövid az a harminc nap, ami alatt ki kell ürítenie a kis zuglói lakást, és visszaadni az önkormányzatnak. Hiába kérlelte mindig az édesanyját, hogy jelentse be hozzá az unokáját, Bálintot, hogy ő legyen a bérlet folytatására jogosult, és ne kelljen leadni az önkormányzatnak a lakást. A mama hallani sem akart róla.

- Csak a haláloamat lesnétek, ugye?! – förmedt rá mindig Ellára, ha a lánya csak szóbahozta a dolgot.

Bálint most a családjával az ő hajdani lakásában lakik.

Ő meg kiköltözött a telekre, a kicsi, kifűthetetlen, komfort nélküli nyaralóba. A szerény nyugdíjából azt is alig tudja fenntartani.

A menyee otthon van az egy éves kislányukkal, a fia két állásban is alig tud megkeresni annyi pénzt, hogy megéljenek. Valahogy divat lett ingyen dolgoztatni az embereket, vagy legalábbis nem megfizetni a munkájukat.

Na, most erre a lakásra is kersztet vethetnek, pedig milyen jól jönne neki, nem kellene a víkendházban fagyoskodnia, a kerti csapról vizet hordani, rezsón főzni, a kinti budiba járni. Holnap jön a felvásárló, aki megvette a hagyatékot, és vállalta a lakás kiürítését, lomtalanítással, takarítással. Alig ad valami kis pénzt az ócska, agyonhasznált bútorokért, de a lakáshasználati díj, amit erre az egy hónapra kell fizetnie az önkormányzatnak, az legalább, ktelik belőle. Még ez is! Fizetni azért, mert még itt vannak a holmik, és nem tudta rögtön átadni a lakást...

Ella kiment a konyhába, kinyitotta az üveges, régi konyhaszekrényt, és elkezdte kirakni az asztalra azokat a

bögréket, és tányérokat, amik nem voltak csorbák. Ezeket még tudja használni. A maradékot úgy rendezte el, hogy ne nagyon látsszon meg a hiány. A nagy lisztes dobozt is betette hozzájuk a szekrény tetejéről.

Aztán újra kivette a dobozt, és kíváncsin belenézett, hiszen az édesanyja évek óta nem főzött. Őt székálta telefonon, hogy milyen ételt főzzön, és hozzon neki. Nem érdekelte, hogy egy rezsón kell kínlódnia a főzéssel, nem engedte, hogy itt készítse el az ételt őnála. Az sem érdekelte, hogy neki magának is alig jut ételre, pláne télen, amikor fűtenie kell.

- A lányom vagy, ennyit megtehetsz! – förmedt rá mindig, ha megpróbálta elmondani a nehézségeit. Elvárta, hogy Ella élete az ő igényei köré szerveződjön.

Jó régi lehet már ez a liszt – gondolta, és a szemetesvödörbe öntötte a tartalmát. Meghökkenve látta a kiömlő liszt között az összegumizott bankjegyköteget. Kihalásztta a szemetesből, lerázta, és kigumizta. Elkerekedett szemmel nézte a tíz darab ötezrest.

Szóval volt a mamának némi dugipénze, és itt tartotta – gondolta meglepetten.

A dobozt visszatette a szekrénybe, és előrébb húzta a cukortartót. Ha már rendet csinál, kiüríti azt is, hazaviszi a tartalmát, nem kell az a felvásárlónak... Ahogy beleöntötte a kristálycukrot egy nejlon zacskóba, abban is felbukkant egy összegumizott bankjegyköteg. Ez is ötvenezer forint volt.

Ella rádöbbsent, hogy nem egy dugihely van, és módszeresen keresni kezdett rejtekhelyeket a lakásban.

Nem csaldott, inkább egyik ámulatból a másikba esett, a rengeteg helyen megtalált pénztől. A szekrényben a ruhák, pongyolák, kabátok zsebében, a könyvespolcon a könyvek lapjai között kisebb összegek bújtak meg.

Az ágyneműs polcon a papír alatt, és a konyhaasztal fiókban is a papír alatt összesen százezer forintot talált.

Volt még máshol is pénz.

A falon lógó családi képek hátuljára ragasztott borítékokban, az ágynemű tartóban, a szekrény aljára és az

éjjeli szekrény hátuljára ragasztva, sőt még a vécé tartályban is egy nejlon zacskóban.

Minden négyzetcentimétert átvizsgált a kis lakásban, és minden megtalált összeggel egyre jobban érezte, hogy a régóta ránehezedő teher egyre enyhül. Végül több mint kétmillió forint tornyosult az asztalon.

Ellának melege lett, és elfáradt a sok keresgéléstől, pakolástól, lerogyott egy kis kopott huzatú fotelba.

Már nagyon régen feladta a reményt, hogy valaha is jobbra fordulnak a körülményei, és most itt van előtte ez a rengeteg pénz, amit eldugdosott az anyja. Kishija, hogy nem a felvásárlóé lett... Vajon a hagyatékot olcsón felvásárlók tudnak az idős emberek szokásáról, hogy pénzt rejtenek el az otthonukban a családjuk elől? Nem is rossz üzlet ez a mindent megvesznek, és majd ők lomtalanítanak... Mi mindent találhatnak, amiket a család álmában sem feltételez...

Az édesanyja szegényes életére, a folytonos követelőzésére gondolt, és a fejét csóválta a rengeteg összekuporgatott pénzre nézve. Fogalma sem volt, hogy mire gyűjtögette.

- Milyen kár, hogy nem tudtam hamarabb erről a pénzről, akkor futotta volna egy szép temetésre. Így csak hamvasztás volt, meg a legolcsóbb urna, amit hazavittem egy reklámszatyorban, és elástam a telken, az almafa alá – gondolta Ella.

A történet 2016-ban játszódik

Rémálom

Andrea már napok óta erre az alkalomra várt.

Végre, végre-valahára egyedül maradt a lakásban. Végre megvalósíthatja azt, amire hetek óta készült... Azóta, amióta megtudta, hogy újra megbukik matematikából.

Egy percet sem akart veszíteni.

Ahogy hallotta becsukódni a bejárati ajtót, rögtön elővette a plüssjátékai mögül az összegyűjtött gyógyszereket, és kiszaladt a konyhába egy pohár vízért.

A lakásban szokatlanul nagy volt a csend, nem hallatszott sem a nagymamája szöszmötölése, sem a mindig bekapcsolt televízió hangja. „Apa ma későn jön, az igaz, de anya időre ment a nagyival az orvoshoz, lehet, hogy hamar végeznek, nem árt, ha sietek.”- gondolta.

Azért még beugrott a nagymamája szobájába, és belenézett az éjjeliszekrénye fiókjába. Kimarkolta az ott lévő orvosságos dobozok közül a még ott maradt altatót, már úgysem számít, ha észreveszik.

Biztosra akart menni.

Mély sóhajjal lerogyott az íróasztalához, és kiszedte a csomagolásokból a tablettákat. Összesöpörte egy halomba a gyógyszert, s elégedetten nézte a nagy kupacot.

„A nagy legutóbbszor elfelejti bevenni az altatót, anya mégis mindig írat neki újabb adagot az orvossal. Végre alszom egy jót, rémálmok nélkül, ezúttal nem a kiabálásomra ébredek. Ezúttal fel sem ébredek...” – gondolta fásultan.

Körülnézett a szobájában, egy pillantással elbúcsúzott a játékeitől, a könyveitől, a rajzaitól, amik a falakat borították. Mennyi munkája van bennük, és mennyi öröme. Már nem számított ez sem.

Az első tabletták könnyedén lecsúsztak a vízzel a torkán.

Aztán, ahogy újabb és újabb pirulákat vett be, egyre keserűbb lett a szája íze, hiába itta nagy kortyokban a vizet. Még egy marékka sem vett be a kupacból, amikor felfordult a gyomra, amikor lenyelte a következőt. „Jaj, nem lehetek

ennyire béna! Nem, nem szabad hánynom!” Nagy levegőt vett, aztán befogta az orrát, várt, amíg csendesedett a gyomrában a háborgás. Egy kis szédülést érzett, amint újra levegőt vett.

„Már kezd hatni?” – rémülten nyúlt a következő piruláért, de abban a pillanatban, ahogy a szájába tette, újra felfordult a gyomra. A tenyerét a szájára szorította, és igyekezett lenyelni a tablettát. Összerázkódott az undortól, amikor végre sikerült.

„Nem gondoltam, hogy ilyen nehéz lesz... Talán fel kellene oldani mindet a vízben, és úgy meginni...” Néhány pirulát beledobott a pohárba, de már alig volt benne víz.

Ki akart menni, hogy teletöltse a poharat, de amikor megpróbált felállni, megsédült és visszaesett a székre.

„Nem tudok felállni! Na, mindegy, akkor legalább ezt... legalább ezt... ezt...”

Az asztalán álló pohár után nyúlt, de már nem sikerült megfognia.

A pohár a földre esett, és ezer darabra tört, amint Andrea az íróasztalra borult magatehetetlenül, és lesodorta a földre. A szája íze borzalmasan keserű volt, hintázott a szék alatta, az íróasztal is, valaki a távolban kiabált, a háta valami súlytól majd beszakadt, aztán végre elnyelte a sötétség.

A szája íze borzalmasan keserű volt, rettenetesen fázott, iszonyúan fáj a torka, és valaki erélyesen rángatta a karját.

- Tessék felébredni, kisasszony, tessék felébredni! – kiabálta egy női hang a füle mellett. Szeretett volna visszamerülni a sötétségbe, nem mozdult. Csattanós pofonokat érzett az arcán, durván megrázták a vállát.

- Tessék felébredni! Nem elaludni, felébredni, felébredni! – kiabált a fülébe a hang, újra és újra. Résnyire kinyitotta a szemét, és egy fehérköpenyes nőt látott maga fölé hajolni, akinek sztetoszkóp volt a nyakában. Csupa szánalom volt az arca, és csupa szelídség.

- Jó reggelt kisasszony! – a doktornő elmosolyodott.

„Nem sikerült! Nem sikerült! Ez nem lehet igaz, hogy nem sikerült! Hogy fogom még egyszer végig csinálni?!”

Andrea szeméből óriási könnycseppek gördültek ki. A mellkasa majd összeroppant a csalódás súlyától.

- Kimostuk a gyomrodat kislány, egy darabig még fájni fog a torkod a szondától, de majd elmúlik. A légzéssel nincs baj szerencsére! Időben behoztak. Ne félj! – a doktornő rámosolygott, és intett valakinek. Érezte, hogy feltámasztják az ágyon, és egy fémbögrét tartottak az orra elé. A bögrében valami fekete lötyty volt.

- Tessék meginni! – rendelkezett a doktornő.

Andrea elfordította a fejét, és összeszorította a száját. Azonban itt már hozzászoktak az ilyesmihez. A doktornő befogta az orrát, és amikor kinyitotta a száját, hogy levegőt vegyen, az asszisztens beleöntött a fekete folyadékból.

- Lenyelni, lenyelni, nem cirkuszosunk, lenyelni!- vezényelt a doktornő.

Valamennyit lenyelt belőle, a többi végigcsurgott a nyakán, le a mellkasára. A jéghideg lötyty végigáztatta a topját.

- Kortyolni! Kortyolni! Nyelni! Nyelni! Hozunk újabb adagot, ha ezt nem iszod meg! – fenyegetőzött az orvos.

A fájó torkával, kínlódva nyelt, úgy vacogott a foga, hogy folyton hozzákoccant a fémpohár pereméhez. Végül, úgy látszik elégedett volt az orvos a megivott mennyiséggel, mert nem hoztak újabb adagot. Visszafektették az ágyra, és betakarták egy vékony, durva pokróccal.

- Most már alhatsz kislány, ha tudsz... - mondta vigasztalóan a doktornő, aztán elment az ágyától.

Andrea összekuporodott a vékony, szűrös takaró alatt, az arcára húzta, és zokogni kezdett. Nehéz volt sírni, mert fáj a torka, ahogy a könnyei belül is végigfolytak, és újra és újra nyelnie kellett, de muszáj volt sírnia.

Nem értette, hol rontotta el a dolgot, nem értette, hogy került ide, nem értette, minek mentették meg, hiszen nem akar élni! Miért nem hagyták őt békében? Minek gyötrik? Hogy fogja tudni újra végig csinálni? Rázta a csalódás kétségbeesése.

„Még ezt sem tudtam megtenni! Pedig mindent előkészítettem, megterveztem, milyen mafla vagyok! Milyen balfék vagyok! Igaza van a tanárainknak, a szüleimnek, tők hülye vagyok. Még ehhez is egy idióta vagyok!” Hangosan felnyögött, aztán minden átmenet nélkül, mint aki belezuhan egy kútba, elaludt.

Amikor felébredt, akkor látta, hogy egy nagy kórteremben fekszik, ahol a legtöbb ágy üres, de nincsen egyedül. Árnyékként osontak a többiek ide-oda, megnézték őt is, de senki sem szólt hozzá. Visszabújt a takaró rejtekébe, becsukta a szemét, mintha még aludna.

Magas, éles, ismeretlen hang szólította, egy kéz visszahajtotta a pokrócot az arcáról. Nem a tegnapi doktornő volt, hanem egy másik.

- Kislány! Tudod a neved? – kérdezte tőle. Csodálkozva válaszolt:

- Persze hogy tudom, Bíró Andrea. – A doktornő a kezében tartott papírra írt egy jelet.

- Helyes! Hány éves vagy?

- Tizenhárom. – Újabb jelet tett a papírra.

- Ki tudsz ülni az ágy szélére? – kérdezte. Andrea felült, kicsit megszedült, de kilógatta a lábát az ágy széléről. Bugyiban volt, és topban. A topon mocsokfoltok voltak, és bűzlött. A doktornő előhúzott a zsebéből egy reflex kalapácsot, megvizsgálta a reflexeit, majd a szeme elé tartotta az ujját, és követnie kellett a tekintetével. Időnként valamit jegyezgetett a papírra.

- Milyen gyógyszert vettél be?

- Altatót – válaszolta.

- Honnan vetted?

- A nagymamámé volt. Néha nem tud aludni. Neki írta fel az orvos.

- Miért vetted be az altatókat?

Andrea csodálkozott a kérdésen, hiszen nyilvánvaló. - Meg akartam halni! – suttogta.

A pszichológus ritkán látott itt az öngyilkosok osztályán

ilyen fiatal, ilyen tárgyilagos és szomorú szempárt. Mellé ült az ágyra, és betakarta a kislányt a vékony pokróccal. Mintha vizsgálná, megfogta a kezét, de önkéntelenül meg-megdörzsölte, úgy érezte, mintha jégből volnának az ujjai.

- Miért akartál meghalni? – résztvevően, halkan kérdezte. Ha nem lett volna olyan nehéz a mondanivalója, Andrea még örült is volna, hogy kiöntheti a szívét.

- A matek miatt - A doktornő különös hangot adott ki, félig sóhajtas volt, félig nevetés. Andrea megmerevedett, ellenséges pillantást vetett rá.

- Elegem van abból, hogy kinevetnek, és ostobának tartanak! – mondta élesen, s elfordult.

A doktornő elengedte a kezét, felállt, egy kicsit elpirult, és gyorsan azt mondta:

- Igen, elhiszem. Ha itt lesz az édesanyád, majd jöjjetek be hozzám! A nővér útbaigazít – azzal a következő ágyhoz lépett.

Andrea visszafeküdt, betakaródzott a szűrős pokróccal.

„Anyá! Jaj, anyá!” – gondolta, és jobban fájt a torka a visszafojtott könnyektől, mint a szonda okozta sérülésektől.

Már igazi reggel volt, kék egű, csupa napfény, amikor megérkezett az édesanyja. A szemében nem vád volt, hanem inkább riadalom, ahogy ránézett Andreára.

Leült az ágya szélére, magához húzta a kislányt, megölelte, az állát ráhajtotta az összetapadt barna hajára, és csak lélegeztek csendesen egymás karjában. Andrea ellazult, megnyugodott, mire megszólalt a mamája:

- Én találalak meg. Visszamentem, mert a nagy otthon felejtette az iratait. Annyira megijedtem! Nagyon hamar jöttek a mentők, de nekem óráknak tűnt... Hoztam tiszta ruhát neked. – lassan kibontakozott az ölelésükből, segített Andreának megmosakodni, tiszta ruhába öltözni.

A táskájából elővett egy szendvicset, és egy ananász levét. Leültek a folyosón egy padra, és amíg a pszichológusra vártak, Andrea lassan, fájó torokkal, ügyetlenül nyeldesve megreggelizett.

A pszichológus egy nyilatkozatot tett Andrea elé, amikor behívta őket a rendelőjébe.

- Írd alá, hogy nem leszel újra öngyilkos, csak akkor engedhetlek haza. Különben itt kell tartanunk a kórházban, a pszichiátriára kell küldjelek.

Andrea megrázta a fejét, és a nyilatkozatot aláírás nélkül visszaadta az orvosnak. Az édesanyja megrendülten kérdezte:

- Miért nem írod alá? Csak nem akarod újra...? Miért, miért csináltad kislányom? – a hangja megbicsaklott.

Andrea nem szólt semmit, lehajtotta a fejét, a kezét nézte az ölében.

A doktornő válaszolt:

- Andrea a matematika miatt akart öngyilkos lenni. Szerencsére csak enyhe altatót vett be, de elég nagy mennyiségben. – felhúzta a szemöldökét, és kérdően nézett az édesanyjára. Az tanácstalanul nézett hol az orvosra, hol a lányára.

- Nem megy jól a matematika neki...- nyögte ki végül.

Andrea felemelte a fejét, és elkeseredetten mondta:

- Meg fogok bukni matekból. Megint megbukok! Tavaly is megbuktam, a pótvizsgám sem sikerült, újra kellett járnom az ötödiket. Most megint megbukok, de én nem leszek jövőre megint ötödikes! Hiába tanulok, hiába igyekszem, egyszerűen nem értem, nem és nem értem, hiába magyarázzák! – az arca sápadt volt, a hangját felemelte. A pszichológus az édesanya felé fordult:

- Tudott erről asszonyom?

- Azt nem tudtam, hogy megint megbuktatják Andreát..., de azt igen, hogy mindig nagyon nehezen ment neki a számtan. Már az óvodában is azért maradt még egy évet, azért nem volt iskolaérett, mert problémája volt a mennyiségekkel. Azt meg tudta mondani, hogy melyik kosárban van több csokoládé, de azt nem, hogy mennyivel több.

Szerencsére alsó tagozatban nagyon jó tanító nénijei voltak. Nagyon türelmesek voltak hozzá, megengedték, hogy az

ujjain számoljon, de így is minden reggel hasfájással indult az iskolába. Nem tudott lépést tartani az osztálytársaival, ha számtanórán felszólították sírva fakadt, meg sem szólalt. Ha dolgozatot írtak, egy remegő térdű, verejtéktől nedves tenyerű gyerek várt este, egész nap nem bírt megnyugodni. A tanító nénik korrepetálták számtanból, mert különben jó eszű, ügyes kislány, csodálatosan rajzol. Az alsó tagozatban egy kis jóindulattal eleveckélt számtanból, de amióta felső tagozatos lett, egy rémálom a matematika neki. Pedig mi biztatjuk, rengeteg időt és pénzt áldoztunk már a matematika korrepetálásra, de minden hiába. Mindig elkalandozik a figyelme, nem tud koncentrálni, ha mégis rákényszeríti magát, megfájdul a feje. Mindig sírás lesz a vége a matematikatanulásnak! És most megint megbukik...

Andrea közbeavágott:

- Mindenki azt hiszi, hogy direkt csinálom! Nem vagyok elég szorgalmas, azt mondják! Meg azt, hogy nem lehetek ennyire hülye! De igen, hülye vagyok, mert hiába figyelek, hiába akarom megérteni, nem megy! Az egész osztály röhög rajtam, amikor kihívnak felelni matematikából. A sok kis taigetosz pozitív, jól szórakozik azon, hogy félek. A tanár minden alkalommal megszégyenít az osztály előtt. Ez megy már két éve! Nem tudom tovább csinálni! Nem tudok elaludni, állandóan a matekra gondolok, ha mégis sikerül, akkor rémálmok gyötörnek! Nem akarok újra ötödikes lenni, már tizenhárom éves vagyok! Nem akarok pótvizsgázni! Nem akarok félni! Nem akarom, hogy megszégyenítsenek! Nem bírom tovább, hogy anyuék is szégyellnek engem, hogy milyen ostoba vagyok! Valami olyasmit várnak folyton tőlem, amire nem vagyok képes! Minek is születtem! Nem akarok élni! Mindenkinek jobb lesz nélkülem! Nem írom alá azt a papírt, meg akarok halni! – a végén már kiabált.

Az édesanyjának ez most megint olyan megrázó élmény volt, mint a tegnapi, amikor megtalálta Andreát, csak a rémület, a tanácstalan kétségbeesés nélkül. Tárgyilagosan kérdezte a doktornőt:

- Van valami javaslata?

A pszichológus komolyan bólintott.

- Igen, van. Andreát ki kell vizsgálni. Valószínűleg diszkalkuliás. Innen erednek a problémái. Írok is egy beutalót a kivizsgálásra. Legjobb, ha addig nem megy iskolába. Küldök egy pár sort a gyermekorvosuknak is, ő majd igazolja a hiányzást. A diszlexiáról már biztosan hallottak, ott az olvasással van probléma, az egy olvasási zavar. Nos, a számolásnál is felléphet zavar, amiről nem tehet a gyerek. Ha ez bebizonyosodik, az iskolai matematika alól felmentést kap, külön speciális oktatásra kell járnia. Tanulhat nyugodtan tovább, nem lehet megbuktatni matematikából. Középiskolában sem kell belőle érettségiznie, választhat egy másik tárgyat helyette.

Andrea szívében kicsit csitult a fájás, de nem merte elhinni az orvos szavait.

- Persze a vizsgálathoz az kell, hogy kikerülj innen. Aláírod a nyilatkozatot?

Andrea elvette a papírt az asztalról, szenvedő képet vágott, és bizalmatlanul kérdezte:

- És ha nem vagyok az a diszmicsoda, csak egy brutál hülye?

A pszichológus elmosolyodott, és megvonta a vállát.

- Majd elvállal... Mit veszíthetsz?

Andrea elvette a tollat is az asztalról, aláírta a nyilatkozatot, és közben csendesen motyogta:

- Csak nyerhetek... még egy kudarcot... még egy sikertelenséget... Nah, magának aztán úgyis mindegy... mindenkinek mindegy... csak gyötörnek...

Otthon nem találta a helyét, úgy érezte, mintha vendégségben lenne.

Olyan ismeretlen volt a szobája, a játéakai, a könyvei, a rajzai, a szülei. Nem érdekelte semmi, csak feküdt az ágyán, két karját összekulcsolta a feje alatt, s nagyra nyílt szemmel a plafont bámulta egész nap. Rengeteg gondolkozni valója volt.

„Csak lenne már meg az a vizsgálat, csak lennék már túl az egészen! Hú, de hülye vagyok, minek is egyeztem bele... majd ott is számoltatnak... jönnek a szöveges példákkal... kellett ez nekem?” – a szeme riadt volt, sötét.

Késő délután a nagymamája kopogtatott be hozzá:

- Jöttem pletyizni! - mondta, majd választ sem várva leereszkedett Andrea mellé az ágyra, és belekezdett:

- Tudod Kiscsillagom, anyukádnak sem ment soha a számtan. Pedig akkor még nem is volt ennyire nehéz, mint amit most tanítanak. Anyukád is tudja milyen ez... ő is kétszer bukott miatta az általánosban osztályismétlésre... Aztán az ipari iskolában is sokat szenvedett, ott is ráhúzott egy évet a számtan miatt! Csak azért nem mondta el neked, mert szégyelli. Pedig nincs mit szégyellnie, arany keze van a fodrászathoz, imádják a vendégei. Szép családja van, csinos, egészséges. Nem a világvége, ha valakinek nem megy a számtan! Te meg annyira igyekszel! Már most is jobban számolsz, mint anyukád valaha!

Andrea a nagymamája felé fordult, és keserűen mormogta:

- Hülye anyának, hülye lányna...

- Megtiltom, hogy ilyeneket mondj! – emelte fel a hangját a nagymama. Kicsit várt majd kuncogva hozzátette:

- Én vagyok a hibás, én sem tudok számolni! – nevetni kezdett, nevetett, és nevetett, amíg egyszerre csak sírássá vált a nevetése. Öregesen, hüppögve sírt, tördelte a kezét:

- Mondtam anyádnak, hogy mondjuk el neked, de nem hallgatott rám! Te meg mit csináltál? És az én altatóimmal! Jaj, annyira sajnálom! Ki kellett volna dobni azt a sok vacak pirulát...- Andrea megsajnálta, felült az ágyon.

- Ne sírj Nagyi! Nem kell! Úgysem sikerült... Üdvözöllek a klubban! A béna matekosok klubjában.

A nagymama előrehajolt, magához ölelte, és azt motyogta:

- Úgy örülök, hogy nem sikerült...

Amikor Andrea egyedül maradt, úgy érezte, hogy már nem fáj annyira a történetekre gondolnia, mint eddig.

Felkelt, keresett egy rajzlapot, elővette a kedvenc ceruzáját, és elkezdett rajzolni.

A harmadik nap végén, amit Andrea a Nevelési Tanácsadóban töltött a diszkalkulia vizsgálaton, együtt ültek az édesanyjával egy kedves, szemüveges, idősebb pszichopedagógus-logopédus rendelőjében. Az rámosolygott Andreára, és megfontoltan beszélni kezdett:

- Minden orvosi, pszichológiai, pedagógiai vizsgálatot elvégeztünk, hogy kiderítsük miért lett ilyen ártalmas a matematika ennek a kislánynak. Előjáróban egy pár szót mondanék a számolásról, mint agyi tevékenységről. A számérzék minden élőlénynél jelen van. Az állatok is tudják melyik fán több a gyümölcs, tudják, mielőtt megtámadják az ellenséges csapatot, hogy számbeli fölényrel rendelkeznek-e hozzájuk képest. Ez így van a kisgyereknél, és a tanulatlan embereknél is. A számérzék az embereknél az agykéreg hátsó részében, a fali lebeny egy barázdájában található. Kísérletek igazolták, hogy a számolási nehézség, amely körülbelül minden huszadik embernél jelen van, ennek az agyi területnek a működési zavara. Több vizsgálat is alátámasztotta, hogy ez a zavar genetikailag öröklődik. A diszkalkuliás gyerekeknél a szülők fele szintén számolási nehézségekkel küszködik.

Ezeknél a szavaknál Andrea derűsen ránézett a mamájára, és látta, hogy mélyen elpirulva megkérdezi:

- Ez valami betegség, vagy fogyatékoság?

- Nem, ez nem betegség, nem is fogyatékoság. A matematikai gondolkodás nem tapasztalati adatokra irányul, mint a többi tudományban, például a biológiában, hanem elvont dolgokra, és az azokon végzett műveletekre. Ehhez nem elég a számérzék központja, hanem további agyi területek is szükségesek. Vannak olyan területek, amelyek a számok neveit és jeleit kódolják, itt kezdődik a pontosság. A homloklebeny elülső része érti meg a feladványok lényegét, ez alakítja át a szóveges feladatokat matematikai formulákká, és választja ki az elvégzéshez szükséges műveleteket. Ezen kívül a figyelmet tartósan a feladatra irányítja, a műveletek sorrendjét az emlékezetbe vési, a kapott eredményt ellenőrzi. Minél elvontabb gondolkodást

igényel a művelet, annál több mindenre kell figyelni ennek a területnek, sőt a számoláshoz szükséges többi területet is össze kell hangolnia. Ebben a bonyolult agyi összjátékban elég, ha egyetlen láncszem sérült, már meg sem érti az illető a feladatot. Ezeket az agyi területeket az evolúció nem a matematikára fejlesztette ki, hanem közvetlen, életbevágó problémák eldöntésére. A matematika egyfajta erőszaktétel az agyunkon.

Andrea tátott szájjal figyelt, felfénylett az arca, csillogott a szeme.

Eddig még csak szidták, és megszégyenítették, nem is hallott róla, hogy a matematikai gondolkodás nem figyelem és szorgalom kérdése. Az elmúlt két évben, amióta felső tagozatos, csak sorozatos kudarc és bántás érte a matematika órán, amely miatt rég elvesztette önbecsülését, és biztonságérzetét. Úgy érezte, mintha egy hosszantartó rémálomból ébresztették volna fel, mintha hatalmas köveket vettek volna le róla. Mintha új esélyt kapott volna egy élhetőbb életre, ahol végre önmaga lehet.

Legszívesebben megölte volna a férfit, aki éppen a vizsgálat eredményét foglalta össze.

- Andrea alsó tagozatos tanítónénijei szép eredményt értek el ugyan nála, mert sikerült a számfogalom és a műveleti fogalom kialakítása, azonban tudásszintje évekkel maradt el az életkorának, osztályfokának megfelelő követelményektől. A mechanikusan elvégezhető feladatokat részben megoldotta, de az eltérőeknél szinte pánikba esett. A szöveges feladatok megértése, műveletté alakítása nagyon gyenge. A matematikai logika nem működik, és nem érti a műveletek közötti összefüggéseket. Az a szakvéleményünk, hogy kifejezetten igen magas intellektus mellett Andrea valóban diszkalkuliás, így nem az iskolai tananyaggal kell lépést tartania, mert arra képtelen, hanem fejlesztésre kell járnia hozzánk, hogy elérjük azt, amit ma még elképzelni sem tud, hogy szívesen és ügyesen számoljon. Persze így sem lesz belőle egy Einstein...- mosolygott a pszichopedagógus.

Hát mégis itt van. Pedig amikor bevette az altatókat, azt hitte, hogy sohasem kell már iskolába jönnie.

Amikor ma reggel bejött az osztályba, senki sem nézett rá, senki sem köszönt neki. Ha beteg volt, hát beteg volt. Nagy dolog...

Biztosan várták, hogy röhöghetnek majd rajta matekon, ahogy szoktak. Mekkora durranás volt, amikor bejött Szilvi néni, az ofő, és elmondta, hogy mentesítést kap matematika tantárgyból az értékelés és a minősítés alól, mert diszkalkuliás.

Nem fog megbukni, megy az osztállyal tovább. Arra kérte az osztálytársait, hogy ne csúfolják emiatt, mert nem tehet róla.

Most az első szünetben, meg itt tolonganak körülötte, mintha valami celeb lenne, és lelkenedezve faggatják, hogy ezt meg hogy csinálta...

Persze irigylik, hiszen majdnem mindenki utálja a matekot.

Csak úgy röpködnek a kérdések körülötte: „Banyek! Milyen képet vág ehhez a matek arc?” „Csúcs lesz mi?” „Megadnád a számodat?” „Ráérsz holnap délután? Veszek pár cuccot, segítenél? Te mindig olyan jól nézel ki!” „Rajta vagy az facee-n? Bejelölsz?” „Kérsz rágót?” „Ne nyúzzátok már! Hagy mesélje el, hogy mi volt!”

Úgy érzi, menten megfullad, ha nem szólalhat meg. Feltartja a két kezét, aztán mégsem mond semmit, legyint, és elkacagja magát, önfeledt, gyerekes nevetéssel, de a szeme csupa könny.

A történet 2010-ben játszódik

Macskabölcső

Befordult a sarkon és azzal a szilárd elhatározással közelítette meg a házuk kapuját, hogy most már bemegy végre. Azonban ahogy közeledett a kapu felé, a késő délutáni arany napsütésben, a léptei egyre lassultak, a kapujuk előtt egy pillanatra megállt, aztán – mintha valami halaszthatatlan dolog jutott volna az eszébe - sebesen tovább ment.

Tonka Miklós már nem is számolta, hogy hányadszor kerüli meg a háztömböt, ahol lakott. Minden körnél elhatározta, hogy nem járkal körbe, mint egy holdkóros, hanem bemegy végre és szembenéz a feleségével.

Azzal a hazuggal.

Felelősségre vonja, hogy miért csapta be őt az első perctől kezdve, amióta csak ismeri.

Ahogy távolodott a kaputól, egyre nőtt benne a harag az asszony iránt, mire körbe járta újra a házat, már mázsás súlyként nehezedett rá.

- Szia apa! – ahogy befordult a sarkon, kis Elza állt előtte, az anyja kicsinyített mása, vidám mosollyal.

Lehajolt a kislányához, és megpuszították egymást.

- Jaj, de jó, hogy ma korán hazajöttél! Anya is örülni fog! – csacsogott a kislány, miközben belecsúsztatta kis kezét az apja tenyerébe, és magától értetődően bementek a virágzó aranyeső bokrok között a házuk kapuján.

Amíg felballagtak az emeletre, Miklós úgy érezte, mintha a levegőt kiszivattyúzták volna a lépcsőházból.

Amikor nyílt a lakásuk ajtaja és meglátta a feleségét farmerban, a régi türkizkék pulóverében, a vállára hulló selymes vörös hajával, úgy érezte, mintha egyszerre válna köddé a vállára nehezedő mázsás súly, és telne meg a tüdeje levegővel.

Az asszony, amikor meglátta őket, elnevette magát, hátradobta a gyönyörű vörös haját, s az arcán megjelent az a ragyogás, ami sok évvel ezelőtt rabul ejtette a férfit.

- Sziasztok! Hogyhogy egyszerre? – kérdezte, és megcsókolta őket sorban.

Miklós mélyen beszívta a felesége illatát, ami mindig fahéjra és narancsvirágra emlékeztette őt, pedig az asszony nem használt semmilyen parfümöt.

Zsebre dugott kézzel, lazán nekidőlt az ajtónak, és feleségét, nagy Elzát figyelte, amíg a kislányuk egy szuszra elmesélte a mai eseményeket az iskolában.

Milyen melegség árad belőle, mennyi szeretettel néz rájuk, ahogy a gyereket hallgatja, a szája mindig készen áll a nevetésre, és ahogy mosolygott a kislányukra, az arcán két gödröcske jelent meg. Nézte a finom csontozatú arcot, a magas homlokot, a mosolygó szemeket, és a férfiben elolvadt az utcán érzett harag. – De miért csinálta? Hogy volt képes így becsapni? – jajdult fel gondolatban, és hiába igyekezett az asszony szeméből kiolvasni a választ.

- Ma sikerült korábban elszabadulnom...- hagyta ott az ajtót végre, amikor a felesége beterelte a szobájába a kislányt, és igyekezett nem gondolni arra, hogy egyszerűen csapot, papot otthagya a munkahelyén, anélkül rohant haza, hogy bárkinek szólt volna.

A nappaliban leült a kedvenc foteljába, de nem nyúlt sem a tévé távirányítójáért, sem az asztalon heverő újságért.

Arra a levélre gondolt, amit ma kapott, amitől hazarohant, hogy számon kérje a feleségétől a hazugságait.

Most pedig nem tudja hogyan tovább, teljesen elbizonytalanodott amióta meglátta az asszonyt. – Majd, ha kis Elza este lefekszik!- határozta el magát, és kibámult az ablakon a csábítóan szép tavaszi alkonyatba.

Úgy tartják, hogy egy árva lányt elvenni kész főnyeremény. Nincsen anyós, aki mindenbe beleszól, nincsen após, akivel versenyre kell kelni, nincsen rokonság, akiket vagy meg lehet kedvelni, vagy kiütéseket lehet tőlük kapni.

Nos, neki bejött ez a főnyeremény. A felesége árva lány, a szülei még kicsi korában meghaltak, valahol a Szovjetunióban. A nagymamája nevelte, aki szintén meghalt, mire ő megismerte Elzát, és más rokona sincsen.

Egyszer már férjnél volt, mindjárt érettségi után hozzáment a diákkori szerelméhez, azonban három év után elváltak.

Ezt, a csak fényképen látott első férjet emlegette néha-néha a felesége „volt rokonom”-ként. Eleinte furcsállta az elnevezést, de aztán rájött, hogy tényleg ez a férfi volt a felesége egyetlen rokona, amíg a házasságuk tartott, de már nem az, csak egy volt rokon.

Legalábbis a mai napig így tudta.

A levél az iWiW-en érkezett. Egy ismeretlen nevű nő küldte. Arról érdeklődött, nagyon udvariasan a levelében, hogy az ő oldalán, a közösségi oldalra feltett fényképen látható párját Ács Elzának hívják-e?

Miklós úgy meglepődött a kérdésen, hogy megnézte a fotót, ami a kedvence volt. A kép egy régebbi nyaraláson készült, Görögországban, a tengerparton. Nagy Elza fehér sortban, egy világoszöld spagetti-vállpántos topban, ragyogó napsütésben, az ő kezét fogva nevet a fényképen. A haja lófarokba van kötve, gondtalannak és egészen fiatalnak látszik a fotón. A mai szokásnak megfelelően a kép fölé azt írta, amikor feltette, hogy „Mi”.

Talán valami régi osztálytársa lehet Elzának ez a nő.-gondolta, és küldött egy igenlő választ a kérdésre.

Az igazi meglepetés ezután jött, amikor délben kinyitotta a levelező programját, és megkapta az értesítést, hogy új levele érkezett az iWiW-en.

Az ismeretlen nő azt válaszolta, hogy nagyon örül, már régóta keresi Elzát, mert az unokatestvére. Elküldte a telefonszámát, és szeretné megkapni Elza elérhetőségét, mert nem találja egyik közösségi oldalon sem.

Ő meg gyanútlanul azt válaszolta, hogy a feleségének nincsenek rokonai, ez valami tévedés lesz.

Aztán kiment az építkezésre, hogy elintézzon néhány dolgot. Mire visszajött, az ismeretlen levelező elküldte Elza adatait. Születési idő, hely, anyja neve. Minden stimmelt.

Felment a nő adatlapjára és megnézte a fényképét. Kicsit sem hasonlított Elzára. Alacsony, gömbölyded teremtés, fürtös fekete hajjal, nagy kék szemekkel.

Még mindig meg volt róla győződve, hogy valami tévedés van a dologban.

A megadott telefonszámon felhívta a kitartóan levelező idegent, bemutatkozott, és ezúttal szóban is elmondta, hogy az ő felesége árva, és nincsenek rokonai sem.

A nő kicsit hallgatott, majd óvatosan azt mondta, hogy sajnálja, amiért megkereste. Nem fogja többé zavarni. Tudomásul veszi, hogy nem kapja meg Elza elérhetőségét, de megmondhatta volna egyenesen, nincsen szükség erre az ostoba kifogásra.

Ő meg dühösen megkérdezte, hogy miért mondja azt, hogy ez kifogás.

A választól leesett az álla. A nő közölte, hogy Elzának élnek a szülei, számos rokona és unokatestvére van, igaz, hogy nem tartja senkivel a kapcsolatot. Aztán halkan elköszönt és letette a telefont.

Ő meg csak ott ült egy darabig, mint akit fejbe vágtak, aztán felpattant, vette a kabátját, és rohant haza, hogy kérdőre vonja a feleségét.

Most meg itt ül és bámul ki az ablakon.

Elza, mindig megérezte, ha bántotta őt valami. Most is átvitt a gyerekszobából, besétált a nappaliba, leült a fotelja karfájára, átölelte a vállát és megszólalt:

- Ki vele, mi a baj?

Felnézett a feleségére, aki derűsen mosolyogva, egyenesen a szemébe nézett, és feledve előbbi elhatározását, hogy estére halasztja a számon kérést, egy szuszra kivágta:

- Ismersz egy Bozzayné Takács Évát? Az iWiW-en keresett meg, és az elérhetőségedet kérte tőlem. Azt állítja, hogy az unokatestvéred és a fényképed alapján ismert rád. Azt mondta, hogy élnek a szüleid is...

Nem érkezett semmi válasz.

Az asszony felállt a fotel karfájáról, és amikor Miklós ránézett, szinte nem ismert rá. Megszűnt az a ragyogás, amit árasztott magából, zöld szeme olyan hideggé vált, mint befagyott tavon a jég. A férfi megdöbbenve motyogta:

- Miért hazudtál nekem?

Amikor a felesége megszólalt, a hangja is jeges volt:

- Az Isten verje meg az iWiW-et!

A háta mögött, az ajtóban megjelent kis Elza, de most nem rontott be vidáman, ahogy szokott. Óvatosan bekukucskált, megérezve a szülei közötti, számára szokatlan és rémisztő feszültséget, besuttogta a szobába:

- Kész a leckém!

Nagy Elza megkerülte az ajtóban álldogáló kislányt anélkül, hogy ránézett volna, és kiment a szobából.

Miklós hallotta, hogy bemegy a fürdőszobába és bezárja az ajtót.

A férfi felállt a fotelból, odalépett a tanácstalanul álldogáló gyerekekhez, megköszönte a torkát és tétován azt mondta:

- Megfájdult anyának a feje, majd én megnézem a leckédet...

Kis Elza bólintott, de látszott rajta, hogy nem hiszi el. Olyan kicsinek és olyan védtelennek látszott ott az ajtóban, hogy Miklós ölbe kapta és úgy vitte a gyerekszobába. Most nem tiltakozott, mint máskor, hogy ő már nem kisbaba.

Átnézték a leckét, az üzenő füzetet, bepakoltak az órarend alapján holnapra, de a felesége csak nem került elő a fürdőszobából. Miklós átkozta magát, hogy nem várt addig, amíg a gyerek lefekszik.

- Játsszunk valamit – javasolta a kislánynak. – Mit szeretnél játszani?

- Játsszunk macskabölcst! – csillant fel a kislány szeme.

Kihúzta az asztala fiókját és kivette az összecsomózott zsinórt, amivel máskor nagy nevetések, és taktikai megbeszélések között óráig eljátszottak az édesanyjával. Felhurkolta a kezére és odatartotta az apjának, hogy vegye át.

Miklós már kisfiú korában sem nagyon szerette ezt a négykezes, hurkolós játékot, a macskabölcst játszani, ezért ügyetlenül vette át a „bakállást”, lecsúszott az egyik hurok a kezéről.

- Jaj, apa! Olyan ügyetlen vagy! – pirongatta meg kis Elza – „fűrésznek” vedd át!

Elölről kezdték a játékot, de Miklós egyre-másra elrontotta. Hol összegubancolta úgy a „rácsot”, hogy nem lehetett átvenni, hol meg lecsúszott a „víz” a kezéről.

Közben megkönnyebbülve hallotta, hogy a felesége végre kijön a fürdőszobából, és a konyhában tesz-vesz, készíti a vacsorát.

Kis Elzának elfogyott a türelme a rosszul sikerült „bölcsonél”, amit nem tudott „csónaknak” átvenni, helytelenítően rázta a fejét és eltette a fiókba a spárgát.

- Hagyjuk abba, apa! A fiúk túl ügyetlenek ehhez – mondta fensőbbesen.

Miklós megcsóválta a fejét, de ráhagyta. Elővettek egy társasjátékot és azzal játszottak.

- Kislányom! Gyertek vacsorázni.- Elza olyan halkán szólt be a konyhából, hogy ő meg sem hallotta.

Kis Elza pattant fel a játék mellől, és szaladt ki a konyhába, de az anyja már nem volt ott. Hallották, hogy becsukódik mögötte a fürdőszoba ajtó.

Miklós bosszankodott. Nem tetszett neki, hogy a felesége tesz úgy, mint aki meg van sértődve.

Itt csak ő lehet megsértődve! Őt csapták be, neki hazudtak... Most meg ez a bujkálás, ez az elvonulás...

Csendben ették a vacsorájukat a kislányával.

A gyerek néha ránézett, de aztán lesütötte a szemét a tányérjára. Ő meg nem tudta, hogy mit mondjon neki, miért nincsen ma vidám, beszélgetős, nevetgélős vacsora, mint máskor.

Vacsora után kis Elza bement az anyjához a fürdőszobába, ahonnan kis idő múlva megfürödve, és megnyugodva került elő. Bebújt az ágyába, Miklós leült az ágya mellé és száznegyvenedszerre is elmesélte a Tündér Ilonát. A mese végén kapott egy „jó éjt puszit” és résnyire nyitva hagyva a gyerekszoba ajtaját, kiment az előszobába.

Nagy Elzát nem látta sem a konyhában, sem a nappaliban. Bement a hálószobába. Az asszony felöltözve ült a nyitott ablak mellett egy széken és a semmibe bámult, nem is nézett rá, amikor bement.

Hirtelen olyan lett, mint egy idegen.

Miklós megköszöri a torkát és úgy döntött, itt az igazság pillanata.

- Volnál szíves valami magyarázatot adni, miért hazudozol nekem tíz éve? – a határozottnak és számon kérőnek szánt mondat halkan, és erőtlően csúszott ki a férfi száján.

A felesége most sem nézett rá, csak halkan megkérdezte:

- Milyennek képzelsz el engem kislánként?

Miklós meglepődött. Erre a kérdésre igazán nem számított...

- Hát, olyannak, mint kis Elza, aranyosnak, kedvesnek, locsi-fecsi kotnyelesnek, vidámnak, aki babaruhát varr, mézeskalácsot süt, és tele van tervekkel...

Nagy Elza szomorúan megcsóválta a fejét és fásultan azt mondta az ablaknak:

- Hideg... hideg... - aztán kicsit hallgatott, majd folytatta – azt reméltem, hogy soha, de soha többé nem kell erről beszélnem, senkinek. Még rágondolnom sem kell többé...

Újra sokáig hallgatott, majd olyan hideg és színtelen hangon kezdett beszélni, ahogyan még sohasem hallotta Miklós:

- Képzeld el egy megfélemlített, apró kislányt, aki nőni sem mer, hogy ne nagyon lehessen észrevenni. Akinek borzasztó gyerekkora van. Örökös félelemben és rettegésben él. Ütik, verik, főleg az apja. Soha nem tudhatja, hogy mikor és miért kapja a következő borzalmas büntetést. Mert lóbálja a lábát a széken, vagy rálép a szőnyeg rojtra? Mert nem olyan krumplit hoz a zöldségestől, amilyet az anyja elképzelt? Akinek minden szavában, minden cselekedetében lehet és kell valami rosszat találni, és összeverni őt...

Miklós azonban nem képzelt el semmit, leereszkedett az ágy szélére, kinyújtotta a lábát, és fölényesen legyintett.

- Minden gyereket megvernek néha a szülei, minden gyerekkel igazságtalanok olykor a felnőttek. Én is kaptam jó pár pofont az apámtól, amit hol megérdemeltem, hol nem... Nekem is parancsolgattak, mást se hallottam, mint azt, hogy „Amíg az én kenyeremet eszed, azt csinálod, amit mondok!” Azért mégsem tagadom le őket!

Fájdalmas lemondással, nézett rá a felesége.

- Ezért, pontosan ezért nem mondtam el. Mert aki nem élt állandó rettegésben, az nem tudja elképzelni sem azt, hogy az milyen.

Miklós hirtelen úgy érezte, hogy megint macskabölcst játszik.

Csak ezúttal a feleségével, és láthatatlan zsinórral. Amikor kis Elzával játszottak akkor sem tudta belelátni a fonalak hálójába az ábrákat, összekuszálta és elejtette a zsinórt, ahelyett, hogy ügyesen átvette volna.

Hirtelen, mintha a lánya hangját hallotta volna: „Hagyjuk abba, apa! A fiúk túl ügyetlenek ehhez!” és látta, amint bezárul a fiók...

- Nem, valóban nem tudom elképzelni...- mondta most már engedékenyen. De szeretném megérteni ezt az egészet... kérlek...

Nagy Elza sóhajtott és folytatta:

- Amikor egészen kicsi voltam, nemcsak a dühkitörésektől féltem, amik iszonyú verésekbe torkolltak, hanem meg voltam győződve róla, hogy azért bántanak, mert én vagyok a rossz. Folyton azt hallottam, hogy ronda vagyok, hogy törpe vagyok, hogy buta vagyok, ügyetlen vagyok. Nem szabad énekelnem, mert rondán énekelek, nem szabad más gyerekekkel játszanom, mert nem érdemlem meg. Csak szégyent hoznék a szüleimre, ha engednének elmennem bárhová.

Aztán az iskolába csak el kellett engedjenek. Ott aztán úgy éreztem, hogy most elnyerhetem a szeretetüket, megmutathatom, hogy nem vagyok buta, nem vagyok ügyetlen, nem vagyok érdemtelen a szeretetre.

Már az első bizonyítványom nagyon jó lett, de csak egy percig tartott az e fölötti meglepődés.

Ettől kezdve azonnal valami lehetetlen elvárássá lett minden siker, amit elértem. Lehetetlen szabályokat állítottak fel rögtön. Legyek tökéletes, soha rossz jegyet ne hozzak. Remek ürügy lett a verésre a tanulás.

Persze akárhogy igyekeztem, néha-néha azért becsúszott egy négyes, sőt ritkán egy hármás is. Mivel tudtam, hogy

szörnyű verés vár rám, megállíthatatlanul zokogtam az iskolában, ha négyest kaptam.

Apám sokszor annyira durván megvert, hogy látszottak az ütésnyomok az arcomon, és amikor tornaórán levetkőztünk, akkor a testemen. Amikor könyörögtem, hogy ne bántson, mert még jobban fogok tanulni, csak nevetett rajtam.

Egyszer, amikor megint tele voltam verésnyomokkal, lehívatott az igazgató néni, a Lili néni, az igazgatói irodába és kifaggatott, hogy miért vannak rajtam kék-zöld foltok. Tudtam, hogy ennek megint verés lesz a vége, így nem akartam elmondani, de Lili néni úgy kérdeztetett, hogy csak igennel, vagy nemmel kellett válaszolnom, nem kellett elmesélnem a részleteket.

Ennek az lett a vége, hogy az iskola feljelentette apámat a gyámügynél, akik behívták a szüleimet és elbeszélgettek velük. Akkor apám megijedt, és egy darabig nem vert össze, más büntetéseket talált ki. Sarokba térdelés egész vasárnap délután, tévétől eltiltás.

Nem találkozhattam a barátnőimmal, nem járhattam sportolni, nem tanulhattam nyelvet. Na, anyám pótolta helyette, az övem csatjával vert össze-vissza, és azt üvöltözte, hogy majd ő megmutatja nekem! Micsoda bajt csináltam nekik, milyen hálátlan vagyok, milyen utolsó áruló.

Akkor már nagyobb voltam, olyan tíz év körüli, és nem fogadtam már el, hogy én ilyen rossz vagyok, hogy mindig, mindenért büntetést érdemlek.

Bár nem tudtam visszaütni, gyűlölni kezdtem őket.

Láttam, hogy más osztálytársaimmal hogyan bánnak a szüleik, és fortyogott bennem a harag ellenük.

Néha szerettem volna megölni apámat, hogy szabaduljak a kínzásaitól. E miatt az érzés miatt szégyelltem magam, utáltam magam, de mégis sokszor képzeltem el, hogy meghal, és akkor szabad leszek... Járhatok korcsolyázni, tánciskolába, moziba... Szabad lesz énekelni, nevetni, ugrálni...

Miklós arra az asszonyra gondolt, akit ő eddig ismert. A vidámságára, a nyugalomára, a ragyogására, a szeretetére.

Nem tudta sehogy sem belelátni ezt a megfélemlített, nyomorult kisgyereket, akiről mesélt. Bizakodva kérdezte:

- Anyukáddal azért kijöttél, nem? – Elza elfintorodott.

- Igen, ő nem vert annyit, ha erre gondolsz. Ő kicsi felnőtt csinált belőlem. Amennyit csak lehetett rám kényszerített a saját teendőiből.

Bevásárolni, takarítani, minden cipőt kipucolni, főzéshez mindent meghámozni, előkészíteni, konyhaszekrényt kitakarítani. Ő ezt nevelésnek hívta.

Bekucorodott a kanapé sarkába, és falta a regényeket. Néha ellenőrizte az elvégzett feladataimat, és ha hibát talált, akkor elcsattant néhány pofon.

Miklós újabb formába szeretne volna rendezni az asszony gyerekkorát, és reménykedve mondta:

- Mikor nagyobb lettél, már csak nem kaptál annyi verést...

Elza tekintete elsötétült:

- Sajnos a középiskolában már nem tudták ezt a gyámúgyes dolgot, megint gyötörhetett apám, a kedve szerint.

A fizikai részéről már nem szeretnék mindenről beszélni, elég abból annyi, hogy időnként annyira megvert, hogy az életemet kellett tőle féltetni...

A lelki része pedig az volt, hogy mindentől eltiltott. Nem kaphattam levelet, nem telefonálhattam, nem mehettem el az osztálytársaimhoz, és ők sem jöhettek el hozzám. Igyekezett teljesen elszigetelni, hogy minél kiszolgáltatottabb legyek.

Ki voltam nevezve hülyegyereknek, egyfolytában ócsárolta a külsőmet, az intelligenciámat, a képességeimet, az emberi értékeimet. A gyalázkodásai és a sértései tüzes vasként égették az önérzetemet, mély sebeket ejtettek a lelkemen.

Aztán egyszer váratlanul hazajött kora délután, én meg a telefonon fecsegtam az Éva nevű barátnőmmel.

Rajtakapott, hogy megszegem a tilalmat, akkor hozzám akarta vágni a fém szódásszifont, de elhajoltam és az a nyitott ablakon kirepült az utcára.

Ettől annyira megvadult, hogy amíg vert azt üvöltötte, vegyem tudomásul, hogy meg fog ölni, mert én elrontottam az ő életét. Őneki el kellett miattam venni anyámat, és csak egy beosztott lett, nem lehetett főnök. Tönkre tettem az életét, és ezért meg fogok fizetni. Amikor jól elintézett, akkor leült meccset nézni, - biztos azért jött haza korán -. Én meg, amikor kibőgtem magam, ki akartam menni megmosakodni, de ahhoz át kellett menni a nagyszobán, ahol tévézett.

Amikor kimentem a kisszobából, felvette az asztalon álló vázát, hogy hozzám vágja, ha már a szifont nem sikerült.

Kirohantam az előszobába és hallottam, hogy gúnyosan röhög, hogy úgy is vissza kell mennem.

Hát nem mentem vissza. Úgy ahogy voltam, egy szál ruhában, pedig már ősz volt, papucsban, kibőgve és összeverve elmentem egy osztálytársamhoz. Arra kértem, hogy hagy aludjak náluk.

Anyám utánam jött és haza akart cibálni, de én annyira rettegtem, hogy megmakacsoltam magam és nem mentem vele haza.

Gondolom, az idegen család előtt nem mert nagyon erőszakoskodni.

Így aztán mindennap másik osztálytársamnál aludtam, és kérelmeztem, hogy vegyenek állami gondozásba.

Na, amikor látták anyámék, hogy ennek fele sem tréfa, akkor kértek egy találkozót.

Én csak nyilvános helyen voltam hajlandó találkozni velük, mert ismertem a fajtájukat, és féltem tőlük.

Találkoztam velük egy presszóban.

Akkor mindent megígérték, hogy ezután minden másképpen lesz, egy ujjal sem nyúlnak hozzám, mindenhová elengednek, mint a többi tizenhat éves lányt.

Normálisan fognak viselkedni velem, még walkmant is vesznek nekem, csak menjek haza. Szóval a csillagokat is leígérték az égről.

Na, ebből mind nem lett semmi, amint hazamentem, szépen el lett felejtve az egész.

Sőt én lettem a leghálátlanabb, leghülyébb és legócskább gyerek a világon.

Amikor mégis elmentem egy randira, mert azt hittem, hogy majd az a főiskolás fiú megvéd anyáméktól, akkor kitört az igazi vihar.

A fiúnak esze ágában sem volt megvédeni egy kislányt a szüleitől.

Épp téli szünet volt. Apám azzal fenyegetett, hogy ha vége lesz a szünetnek, akkor kivesznek az iskolából, mert kurva vagyok, és otthon kell rohadnom, mert engedetlen vagyok, és ők majd megmutatják.

Akkor vettem be egy levél altatót, és minden más gyógyszert, amit a gyógyszeres dobozban találtam.

Igazán meg akartam halni, és nagyon el voltam keseredve, amikor rájöttem, hogy nem sikerült.

A kórházban, ahol kimosták a gyomrom, nem akartam aláírni a nyilatkozatot, hogy nem csinálok többé ilyet. Pedig akkor nem engedtek volna ki, hanem a pszichiátriára vittek volna át.

Aztán a nagynéném, aki értem jött, addig könyörgött, hogy aláírtam, de azt gondoltam, hogy úgy sem tartom be. Úgy is megölöm magam, én nem akarok tovább élni.

Amikor hazavitt a nagynéném, anyám lehülyézett, és megint meg akart verni, de akkor nekem már minden mindegy volt. Lefogtam a kezét, és azt mondtam, ha hozzám mer nyúlni, vissza fogok ütni. Úgy látszik, kinézte belőlem, hogy megteszem, mert békén hagyott.

Hál' istennek, azzal büntettek, hogy nem szóltak hozzám.

Ennél nagyobb jót nem is tehettek volna velem.

Ettől kezdve nem féltem tőlük, mert azt gondoltam, hogy úgy is öngyilkos leszek, ezért szembeszálltam még apámmal is, aki ettől teljesen megdöbben.

Akkor jöttem össze volt rokonommal is, akinek nem mondtam el, hogy miféle szüleim vannak, ezért bártan feljött hozzánk és valahogy beopta magát a család szívébe. Műszaki érdeklődésű lévén, még apámmal is elfogadtatta magát.

Aztán érettségi után férjhez mentem hozzá. Átlépni egy biztonságos világba, ez volt minden vágyam.

Miklós megcsóválta a fejét, sóhajtott, szeretne volna már lezárni ezt a beszélgetést.

- Azóta nem beszélsz a szüleiddel?

Elza kinézett az ablakon és a fakuló fényeknek mondta:

- Ezt és még sok-sok minden mást, amire nem kérdeztél rá szerencsére, cipeltem magammal tovább. A társadalmi parancs alól, hogy tiszteld apádat és anyádat nem volt bátorságom kivonni magamat - akármilyen tiszteletre nem méltó szüleim voltak -.

Inkább tönkre tettem az első házasságomat.

Nem voltam hozzászokva, hogy valaki kedves legyen hozzám.

Szörnyen viselkedtem az első férjemmel. Rajta keresztül akartam bosszút állni apámon. Végül feladtuk, és elváltunk.

Akkor ismertelek meg téged. - Elza végre ránézett, és megjelent annak a régi ragyogásnak a halvány visszfénye a szemében, amit Miklós annyira szeretett.

- Elhatároztam, hogy végre leteszem a terhet, amit cipelek. Végérvényesen magam mögött hagyom a gyerekkorom rémségeit, és kiszabadulok a hatása alól.

Az élet nem abból áll, amit gyerekkoromban láttam, a boldogság nekem is jár. Megszakítottam a kapcsolatot a családommal, és kitaláltam magamnak egy másik gyerekkort.

Számomra olyan volt ez az egész, mintha újjászülettem volna.

- Nem lett volna egyszerűbb, ha elmondod ezt az egészet? - kérdezte Miklós.

- Utamban állt az egész társadalom, ami a szülői tekintély mindenhatóságát támogatja. Az általános felfogás, hogy mindenképpen tisztelni kell a szüleinket, mert életet adtak nekünk.

Ha a gyerekkorom miatt alkoholistá, vagy drogos leszek, nyugtatókon élek, magányosan a világtól elvonulva, a kízó emlékeimbe temetkezve, azt mindenki elfogadja.

Azt azonban, hogy megdöntöm a szent és sérthetetlen szülő mítoszát, és annak láttatom őket, amik, ennek az elfogadásával nem akartam terhelni a kapcsolatunkat mindjárt az elején. Aztán később is olyan jó volt, hogy nem kellett beszélnem róluk, nem kellett emlékezniem rájuk.

A szoba közben sötétbe borult, Elza becsukta az ablakot, de nem gyújtotta meg a villanyt. Csendben üldögéltek egy darabig, aztán az asszony váratlanul, halkan azt mondta:

- Nem azért hazudtam a gyerekkoromról, hogy megbántsalak. Inkább azért, hogy megvédjem magunkat. Ne kelljen a múlt kísérteteivel viaskodni. Ne kelljen féltetni kis Elzát...

Ettől a mondattól megtört közöttük a jég.

Miklós a kislányát képzelte bele a felesége gyermekkorába, és a keze ökölbe szorult. Hirtelen meglátta a hazugság veszélyes szövevénye között az igazság mintáját; a szívfájdító kényszert, hogy hazudjunk a valóságról, és annak a szívfájdító lehetetlenségét, hogy hazudjunk róla.

Felállt, szorosan átölelte az asszonyt, és belesuttogta a narancsvirág illatú fürtökbe:

- Jól van, jól van most már minden... Te kis árva lány...

A történet 2011-ben játszódik

T. Pandur Judit - Nona